

Analiza oporezivanja dohotka u Republici Hrvatskoj i odabranim zemljama Europske unije

Pehaček, Monika

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Libertas International University / Libertas međunarodno sveučilište**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:223:844123>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Digital repository of the Libertas International University](#)

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB**

MONIKA PEHAČEK

**ZAVRŠNI RAD
ANALIZA OPOREZIVANJA DOHOTKA U REPUBLICI HRVATSKOJ I
ODABRANIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE**

Zagreb, listopad 2022.

**LIBERTAS MEĐUNARODNO SVEUČILIŠTE
ZAGREB**

**PREDDIPLOMSKI STRUČNI STUDIJ
POSLOVNA EKONOMIJA**

**ANALIZA OPOREZIVANJA DOHOTKA U REPUBLICI HRVATSKOJ I
ODABRANIM ZEMLJAMA EUROPSKE UNIJE**

KANDIDAT: Monika Pehaček
KOLEGIJ: Porezni sustav i primjena
MENTOR: Radmila Pavličić, mag.oec

Zagreb, listopad 2022.

Sadržaj

1. UVOD	4
1.1. Predmet i cilj rada	4
1.2. Metodologija istraživanja	4
2. TEMELJNE ODREDNICE POREZA	6
2.1. Povijest poreza	6
2.2. Vrste poreza, karakteristike i načela oporezivanja u suvremenim državama	7
2.3. Podjela poreznih oblika	12
3. POREZ NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ	15
3.1. Pojam dohotka.....	15
3.2. Karakteristike poreza na dohodak.....	16
3.3. Osnovni oblici poreza na dohodak.....	17
3.4. Porezni obveznik.....	20
3.5. Izvori poreza na dohodak	21
4. POREZ NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ	24
4.1. Zakon o porezu na dohodak.....	24
4.2. Pravilnici i ostali propisi.....	27
4.3. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ...	29
5. SPECIFIČNOSTI JAVNIH POLITIKA POREZA NA DOHODAK	30
5.1. Pojam javnih politika.....	30
5.2. Vrste javnih politika	32
6. KOMPARACIJA POREZNIH SUSTAVA ZEMALJA EUROPSKE UNIJE	35
6.1. Porez na dohodak Republike Hrvatske	35
6.2. Porez na dohodak Irske	39
6.3. Porez na dohodak Njemačke	41
7. ZAKLJUČAK.....	44
8. LITERATURA	45
8.1. Knjige	45
8.2. Znanstveni i stručni članci te radovi objavljeni na internetskim stranicama	45
8.3. Internetski izvori	45
9. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA.....	47

1. UVOD

1.1. Predmet i cilj rada

Predmet ovog rada se odnosi na istraživanje poreznog sustava Republike Hrvatske. Da bi pobliže objasnili porez na dohodak moramo najprije pojasniti poreze u cjelini. Porezi su dio javnih prihoda kojeg su obvezni plaćati svi porezni obveznici jer Republika Hrvatska pomoću oporezivanja prikuplja prihode kako bi mogla financirati rashode (javni red i mir, zdravstvo, obrazovanje, infrastruktura i sl.). Drugim riječima, jedna od karakteristika poreza govori da su porezi prisilni što u konačnici znači da kada porezi stignu na naplatu, porezni obveznik ga je dužan uplatiti državi. U protivnom, država može svoju naplatu naplatiti prisilnim putem kao što je ovrha, policija i sud. Vrlo važno je znati da plaćanjem poreza, porezni obveznik ne dobiva izravnu protuuslugu, tj. ako plati 5.000,00 kn poreza, to ne znači da u toj vrijednosti može koristiti usluge bolnice, policije, škole i sl.

Cilj rada je analizirati i pobliže objasniti utjecaj poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj uspoređujući ga s članicama Europske unije kao što su Irska i Njemačka.

1.2. Metodologija istraživanja

Prilikom izrade završnog rada autor je upotrijebio sljedeće metode istraživanja:

- Induktivna metoda
- Metoda analize
- Deduktivna metoda

Induktivna metoda istraživanja je metoda koja primjenjuje induktivan način zaključivanja koji ovisi o mnogo faktora, kao što su: pouzdanost podataka, reprezentativnost činjenica te broj istraženih činjenica.

Metoda analize istraživanja je metoda putem koje se raščlanjuju složeni pojmovi na jednostavnije elemente.

Deduktivna metoda je metoda koja primjenjuje deduktivan način zaključivanja pri čemu se iz općih zaključaka provode zasebni zaključci.

Prilikom izrade završnog rada autor je uz navede metode istraživanja koristio slijedeća istraživačka pitanja:

IP1: Koje javne politike postoje u Republici Hrvatskoj?

Javne politike u Republici Hrvatskoj sastoje se od pet osnovnih područja, a to su: klasični državni resori (vanjska politika, obrambena politika, sudska politička, itd.), ekonomske politike (makroekonomska politika, politika oporezivanja, politika konkurentnosti, itd.), socijalne politike (zdravstvena politika, politika socijalne pomoći, obrazovna politika, itd.), sektorske politike (energetska politika, poljoprivredna i ribarska politika, medijska politika, itd.) te ostale politike (kulturna politika, sportska politika i religijska politika).

IP2: Zašto se porez na dohodak smatra glavnim porezom u poreznom sustavu Republike Hrvatske?

Porez na dohodak smatra se najvažnijim porezom te jednim od glavnih poreza Republike Hrvatske zbog toga što je najvažniji prihod lokalne i regionalne samouprave. Uz pomoć poreza na dohodak Republika Hrvatska prikuplja najveću svotu prihoda u svojoj blagajni. Svaka fizička osoba, tj. porezni obveznik koji ostvaruje dohodak mora platiti porez na isti, jer će se u suprotnom porez prisilno naplatiti. Uz porez na dohodak, vrlo važni su i porez na dobit te porez na dodanu vrijednost koje autor u daljem pisanju rada detaljno objašnjava.

IP3: Usporedba prihoda od poreza na dohodak u BDP-u i BDP-a Republike Hrvatske sa odabranim zemljama Irskom i Njemačkom.

Irska i Njemačka ostvaruju veći prihod od poreza na dohodak nego u Republici Hrvatskoj pri čemu te zemlje pokazuju veći BDP (bruto domaći proizvod), nadalje iz tablice je vidljivo da zemlje Irska i Njemačka ostvaruju veći postotak (%) prihoda od poreza na dohodak u BDP-u pri čemu je autor detaljno opisao i usporedio zemlje sa odabranim faktorima. Autor zaključuje da je njihovo gospodarstvo razvijenije pri čemu ostvaruju više prihoda od poreza na dohodak. Republika Hrvatska bi trebala uz neke drugačije javne mjere i politike urediti ili smanjiti stope poreza na dohodak, a povećati plaće zaposlenicima te bi na taj način dali zamah razvoju hrvatskog gospodarstva što bi dovelo do inovativnosti, prepoznatljivosti i boljoj konkurentnosti na globalnom tržištu.

2. TEMELJNE ODREDNICE POREZA

2.1. Povijest poreza

„Historia magistra vitae est“, „Povijest je učiteljica života“ koju treba stalno i kontinuirano usvajati. Zasiurno se svaka osoba barem jednom zapitala: „Odakle potječu porezi i javna davanja te koliko su oni uopće stari?“. Porezi sežu još od davnina, a stari su koliko i naša civilizacija. Prema Jelčić (2018) porezi u starom vijeku prikupljali su se najviše u naturi. U staroj Grčkoj porezi su bili neznatni i prikupljali su se samo u izvanrednim prilikama kao što su vjerski obredi, praznici ili razni građevinski zahvati jer se nije sakupilo dovoljno sredstava od bogatih građana. U Rimu prelaskom s naturalnog gospodarstva na novčano gospodarstvo, javna davanja su bila jedan od najvažnijih čimbenika, a najviše su se isticale razne vrste carina i pristojbi koje su građani morali pomiriti. U izvanrednih prilikama u sustav prikupljanja prihoda bili su uključeni i osobni (personalni) porezi i porezi na imovinu. S pojavom carstva u Rimu dolazi do slabljenja moći rimske države, ali i do promjene sustava prikupljanja prihoda. Obveza plaćanja poreza odnosila se je na sve građane te se nitko nije mogao osloboditi od plaćanja istih. U srednjem vijeku razvoj poreza nije bio inovativan. Prema Jelčić moguće je razlikovati tri razvojna razdoblja poreznih sustava:

- a) razdoblje ranog srednjeg vijeka je razdoblje ranog feudalizma koje je karakteristično po naturalnom gospodarstvu
- b) razdoblje procvata feudalizma koje karakterizira novčano gospodarstvo
- c) razdoblje kasnog srednjeg vijeka koje karakterizira sve veća moć teritorijalnih gospodara, a prihodi koji su ubrani u tom razdoblju dobivaju sve veću formu oporezivanja.

Prvi porezi uvodili su se tamo gdje je gospodar bio i vlasnik zemlje i teritorijalni gospodar. Kada je obveza plaćanja poreza postala obvezna za sve građane došlo je do velikog otpora plaćanja istih, gdje su se državne potrebe koje su bile identične potrebama vladara, trebale podmirivati iz državnih (vladarevih) dobara. Tijekom 15. stoljeća dolazi do jačanja novčanog gospodarstva, povećanog porasta financijskih sredstava te se dolazi do zaključka da porezi trebaju dobiti mjesto i ulogu u sustavu državnih prihoda. Prema tome, dolazi do većeg broja formiranja poreznih oblika.

U razdoblju kapitalizma koje je prema definiciji društveno i ekonomsko uređenje u kojem sredstva za proizvodnju (zemlja, kapital) pripadaju privatnom vlasništvu te temelju toga privatne osobe obavljaju ekonomsku djelatnost na tržištu zbog stjecanja profita koji se nakon oporezivanja dijeli vlasnicima ili ulaže u unaprjeđenje tehnologije. Razvijanjem kapitalističke države broj i vrste ciljeva rastu, samim time funkcije poslovanja se proširuju te dolazi do potrebe za većim financijskim sredstvima koji su neophodni za financiranje zacrtanih ciljeva. Najznačajniji prihodi za financiranje ciljeva bili su ubrani oporezivanjem građanstva.

2.2. Vrste poreza, karakteristike i načela oporezivanja u suvremenim državama

Kako bi se efikasnije i pobliže dočarao pojam poreza te njegov utjecaj na državu i pojedince, navedene su neke od uvriježenih definicija:

1. Porezi služe za prikupljanje prihoda kojima se pokrivaju financijske potrebe javnog sektora.
2. Porezi su prisilno opterećenje ekonomskih snaga fizičkih i pravnih osoba.
3. Porezi su davanja nasuprot kojih ne stoji nikakva direktna protučinidba. (Jelčić, 2018:29)

Poreze možemo podijeliti po mnoštvu različitih kriterija, a dijele se na (Jelčić, 2018:33):

- Subjektivne
- Objektivne
- Neposredne (izravne)
- Posredne (neizravne)
- Specifične
- Ad valorem
- Proporcionalne
- Progresivne
- Regresivne
- Paušalne

Kod poreznog obveznika, tj. osobe koju se oporezuje podjela ovisi o tome dali se pridodaje pažnja poreznoj moći i ostalim subjektivnim elementima. Porez na dohodak pripada skupini subjektivnih poreza jer se prilikom određivanja poreza uzimaju u obzir osobne okolnosti kao što su djeca i uzdržavani članovi, dok imovinski porezi pripadaju skupini objektivnih poreza.

Najvažnija razdioba poreza u Republici Hrvatskoj odnosi se na neposredne i posredne poreze. Neposredne poreze definiramo kao izravno oporezivanje poreznog obveznika pri čemu je porezni obveznik ujedno i osoba koja snosi porezni teret (porezni destinatar), a uključuju porez na dohodak, porez na dobit, porez na darovanja, porez na nasljedstvo i porez na imovinu.

Posredni porezi negativno utječu na preraspodjelu dohotka zbog aspekta prevaljivanja poreza pri čemu se zastupa stajalište da su porezni obveznik i porezni destinatar različite osobe, u koje se ubrajaju porez na dodanu vrijednost, porez na promet te trošarine na energiju, alkohol i duhan.

Porez na dohodak nije prevaljiv te se upravo zbog toga naziva direktni (osobni) porez. Vezano za karakteristiku prevaljenosti poreza prikazat ćemo sljedećim primjerom: kod uvođenja poreza na Rolex satove, porez u većini slučajeva plaćaju osobe jačeg imovinskog stanja pri čemu isti i najčešće kupuju

takove satove, s jedne strane ako dođe do povećanja stope poreza na Rolex satove, kupci odustati od kupovine istih. Slabijom prodajom Rolex satova pada njihova prodaja, a vlasnik Rolex satova je primoran smanjiti troškove proizvodnje, koji uključuju i plaće radnika. Ovim primjerom se dokazuje da povećani porez na Rolex satove neće platiti bogati jer se putem snižavanja plaća, porez prevalio na radnike.

Specifične poreze karakterizira plaćanje po jedinici proizvoda, npr. 5 kn akcize za 1 kg jabuka, dok se ad valorem porezi moraju platiti kao postotak iznosa porezne osnovice, npr. procjena kuće.

Kod proporcionalnih poreza, porezna stopa i porezna osnovica su izjednačene, porast jedne komponente utječe na rast druge komponente, pri čemu fizičke i pravne osobe moraju platiti porez po istoj stopi.

Kod progresivnih poreza, porezna stopa raste većom brzinom od porezne osnovice, dok kod regresivnih poreza porezna stopa raste sporije od porezne osnovice.

Regresivni porez se definira kao obrnuto proporcionalni porez, što znači ako raste porezna osnovica, porezna stopa raste sporije, a ako porezna osnovica pada, porezna stopa raste brže.

Paušalni porez je porez kada se osnovica ne plaća prema stvarno prikazanim podacima iz poslovnih knjiga nego paušalno za to vrijeme prema određenom iznosu koji je proizvoljno dan, pr. za paušalni obrt.

Uz Zakon o porezu na dohodak kojeg će autor detaljnije opisati u podnaslovu 4.1. koji nalaže sve komponente poreza na dohodak, vrlo bitno za naglasiti su da postoje dva učinka oporezivanja: a to su: *prevaljivanje poreza i porezna evazija*.

Prevaljivanje poreza, tzv. poreznog tereta nastaje u trenutku spoznaje da osoba koja mora snositi porezni teret nije porezni obveznik, već druga osoba. Prema Jelčić, vrste prevaljivanja poreza su: željeno i neželjeno prevaljivanje, prevaljivanje unaprijed i unatrag te jednostruko i višestruko prevaljivanje. Željeno prevaljivanje poreza je prevaljivanje koje nastaje kao posljedica izričite namjere zakonodavca da porezni teret u konačnici ne snosi porezni obveznik nego duga osoba, odnosno porezni destinatar. Suprotno željenom prevaljivanju je neželjeno prevaljivanje poreza pri čemu se s osobe koja je po namjeri zakonodavca trebala snositi porez prevaljuje na osobu koja nije predviđena da snosi porezni teret. Nadalje, prevaljivanje poreza unaprijed je prevaljivanje kojeg porezni obveznik čini nakon što je platio porez (npr. u cijenu gotovog proizvoda uključuje i porez 10 novčanih jedinica te prodaje proizvod po 110 novčanih jedinica – prevaljivanje na kupce). Prevaljivanje poreza unatrag nastaje kada se porez prevali prije nego što ga je porezni obveznik platio (npr. smanjivanje plaće zaposlenicima, skraćivanje procesa proizvodnje, nabavljanje jeftinije sirovine). Jednostruko i višestruko prevaljivanje govori koja količina poreznog tereta se može

prevaliti s jednog poreznog subjekta na drugi. Kod jednostrukog prevaljivanja nosioci porezne obveze kojeg je na njega prevalio porezni obveznik, ujedno je i konačni platac, a kod višestrukog prevaljivanja se radi o više uzastopnih prevaljivanja poreza s jedne osobe na drugu, tj. kada porezni obveznik u jednoj kalendarskoj godini mora platiti više od jednog poreza. Uz vrste prevaljivanja, autor navodi i faze prevaljivanja, a to su:

1. perkusija – utvrđivanje poreznog obveznika,
2. reperkusija – početak prevaljivanja, porezni obveznik skida sa sebe porezni teret,
3. incidencija – posljedice prevaljivanja – utvrđivanje identiteta destinatarata te
4. difuzija – ekonomski učinak prevaljivanja, manifestira se oscilacijama u ponudi i potražnji.

Kada osoba koja mora platiti poreznu obvezu prema određenoj poreznoj stopi osjeća otpor prema plaćanju istih, tada nastaje porezna evazija. Drugim riječima, porezna evazija je poduzimanje raznih činidaba u smislu izbjegavanja plaćanja poreza. Primjeri porezne evazije u Republici Hrvatskoj su: rad na „crno“, prijavljivanje zaposlenika na minimalnu plaću, plaćanje roba i usluga u gotovini, podcjenjivanje vrijednosti stambenog i poslovnog prostora, prijavljivanje kupljenog polovnog auta na najniži iznos i sl.. Prema Jelčić razlikuju se dvije vrste porezne evazije (Jelčić, 2018 : 84):

a) **Zakonita** (legalna) ili dopuštena **porezna evazija** pri kojoj porezni obveznik neće dospjeti u sukob s državom zbog izbjegavanja poštivanja pravnih propisa te ona može biti namjeravana i nenamjeravana. Namjeravana evazija je volja i odluka poreznog obveznika sa svrhom da izbjegne plaćanje poreza u sferi potrošnje (npr. odricanje kupnje alkohola) ili u sferi proizvodnje (racionalizacija procesa). Isto tako, porezni obveznik može otići boraviti u drugo mjesto ako ustanovi da su porezna opterećenja manja u mjestu u koje se seli. Nenamjeravana evazija se javlja kada porezni obveznik slučajno izbjegne platiti porez, npr. ako porezni obveznik zbog svog zdravstvenog stanja odlučiti prestati jesti sol i meso, tada prestaje kupovati sol i meso te na taj način neće platiti porez koji je uračunat u cijenu proizvoda. Tada ne dolazi do postavljanja pitanja o plaćanju ili izbjegavanju plaćanja poreza, jer se porezni obveznik zbog svojih zdravstvenih stanja odriče kupnje pojedinih proizvoda pri čemu je u toj situaciji samo fokusiran na svoje zdravlje, a možda nije ni znao da je porez sadržan u cijeni tih proizvoda.

b) **Nezakonita** (ilegalna) ili nedopuštena **porezna evazija** nastaje kada osoba koja mora platiti porez (porezni obveznik) izbjegava podmiriti poreznu obvezu pri čemu se sukobljava s poreznim pravilima. Javlja se u obliku utaje (defraudacije) poreza i krijumčarenja (kontrabande, šverca) poreza. *Utaja*

nastaje kada porezni obveznik pokušava izbjeći plaćanje direktnih poreza. Ako porezni obveznik u potpunosti ne prijavi financijskom tijelu nikakvu radnju koja se odnosi na njegovu poreznu obvezu tada nastaje potpuna utaja. Ako porezni obveznik djelomično prijavi nastale radnje koje se odnose na poreznu obvezu svom financijskom tijelu, tada nastaje djelomična utaja. Krijumčarenje je posebna vrsta nezakonite utaje pri čemu porezi obveznik izbjegava plaćanje potrošnih poreza (porez na promet i carina) kod prelaska robe preko državnih granica, ali i izbjegavanje plaćanja posrednih poreza (npr. prodaja robe „na crno“ pri čemu osoba želi zaobići platiti porez).

Prisustvom velikog broja definicija kao što je autor naveo na početku poglavlja, autor dolazi do zaključka da svi porezi sadrže zajedničke obligatorne i fakultativne karakteristike.

Prema Jelčić (2018) u obligatorne karakteristike ubrajaju se prisilnost poreza, derivativnost (izvedenost) poreza, nepovratnost poreza, odsutnost neposredne naknade te da se porezi ubiru u javnom interesu koje će autorica u nastavku detaljno objasniti.

Prisilnost poreza kao jedna od obligatornih karakteristika poreza podrazumijeva značenje da kada se porez uvede, tada njega obveza plaćanja poreza postaje obvezna za sve porezne obveznike, a u slučaju ne ispunjavanja obveze na porezne obveznike će uslijediti sankcije. Država pravo uvođenja, tj. ubiranja poreza „derivira“ (izvodi) iz financijskog suvereniteta primjenjujući porezne propise. Prihodi od ubiranja poreza postaju trajno vlasništvo države te ih ona transferira za različite namjene.

Nepovratnost poreza očituje se u tvrdnji da kada porezni obveznik plati poreznu obvezu, prihod odlazi u državnu blagajnu te porezni obveznik neće dobiti sredstva nazad.

Odsutnost neposredne naknade je karakteristična za poreze u smislu plaćanja doprinosa i pristojbi kao naknada za točno definiranu uslugu koju pružaju državna tijela. Iz toga proizlazi činjenica da plaćeni porez ne može biti naknada za definiranu uslugu koju pružaju državna tijela. Između ostalog, porezi su namijenjeni za financiranje financijskih rashoda koji uključuju izgradnju i provođenje obrazovnog sustava, organiziranje i provođenje zdravstvene zaštite, sustava obrane koji su nedvojbeno korisni za svakog poreznog obveznika.

U jednoj od definicija spominje se karakteristika da se porezi ubiru u javnom interesu, pri čemu će se prihodi od oporezivanja iskoristiti za zadovoljavanje javnog, a ne privatnog interesa.

Uz obligatorne karakteristike razlikujemo i fakultativne karakteristike. Prema Jelčić (2018) u fakultativne karakteristike se ubrajaju nedestiniranost poreza, karakteristika koja nam govori da svrha raspodjele raznih prihoda nije unaprijed definirana, ubiru se iz raznovrsnih izvora, raznovrsnim porezima i od raznovrsnih poreznih obveznika.

Druga fakultativna karakteristika govori da su porezi novčani prihod države, međutim, u situacijama na koje ne možemo djelovati kao što su elementarne nepogode, rat, potresi i sl. porez se može

prikupljati i u naturi.

Predočavanjem nabrojanih karakteristika, bilo obligatornih ili fakultativnih, autor dolazi do zaključka da se porezi mogu definirati kao nepovratni, derivativni, prisilni i nedestinirani prihod države koji se prikupljaju u javnom interesu te su oni upravo novčani prihod države koji služe za podmirenje određenih usluga. Plaćanjem poreza, porezni obveznik od države ne dobiva nikakvu protuuslugu.

Svaka država mora poštivati načela prilikom uvođenja novog ili izmjene postojećeg poreza. Ona moraju pratiti razvoj poreza svake države te moraju odgovarati prostornom i vremenskom okruženju države. Prema specifičnostima pojedine države neka od načela se primjenjuju samo u određenim ekonomskim sustavima, fazama i društveno-političkim sustavima. Adam Smith je prvi koji je sistematizirao načela pomoću kojih treba izgrađivati oporezivanje, a to su:

- a) ravnomjernost – svaka osoba je dužna doprinijeti potrebama države proporcionalno dohocima koje ostvaruje
- b) određenost – svaka osoba je obvezna platiti određeni porez svojoj državi, kojemu mora biti određeno vrijeme, mjesto i iznos plaćanja
- c) ugodnost – porez se treba ubirati u najugodnije, tj. najpogodnije vrijeme poreznog obveznika
- d) jeftinoća – razrez, tj. postupak određivanja visine porezne osnovice i potraživanje plaćanja porezne obveze ne smije biti određeno većim iznosom nego što je propisano zakonom.

Adolph Wagner je u 19.stoljeću klasificirao četiri načela oporezivanja:

1. *financijsko – politička načela oporezivanja* omogućuju fiskalni učinak oporezivanja načelo izdašnosti:
 - a) načelo izdašnosti
 - b) načelo elastičnosti (prilagodljivosti)
2. *ekonomsko – politička načela oporezivanja* utječu na ekonomski položaj poreznog obveznika:
 - a) načelo izbora poreznog izvora (dohodak ili imovina)
 - b) načelo izbora vrste poreza (aspekt prevaljivanja poreza)
3. *socijalno – politička načela oporezivanja* utječu na socijalni, tj. društveni položaj poreznih obveznika:
 - a) načelo općosti (univerzalnosti) oporezivanja (egzistencijalni minimum)
 - b) načelo ravnomjernosti poreznog oporezivanja (oporezivanje prema ekonomskoj snazi)
4. *porezno – tehnička načela oporezivanja*:
 - a) načelo određenosti poreza (elementi poreza moraju biti regulirani pravnim propisima)

- b) načelo ugodnosti plaćanja poreza (treba biti što niži pritisak prema poreznom opterećenju)
- c) načelo jeftinoće ubiranja poreza (troškovi ubiranja poreza moraju biti povoljni (razrez, naplata i kontrola ubiranja).

Proučavajući načela, autor zaključuje da su se i političari morali pridržavati navedenih načela prilikom kreiranja poreznog sustava u Republici Hrvatskoj.

2.3. Podjela poreznih oblika

Podjelu poreznih oblika autor će detaljno prikazati u tablici 1., prema izvoru Porezne uprave.

Tablica 1. Raspodjela poreza

1. DRŽAVNI POREZI	1.1. POREZ NA DODANU VRIJEDNOST	
	1.2. POREZ NA DOBIT	
	1.3. POSEBNI POREZI I TROŠARINE	1.3.1. Posebni porez na motorna vozila
		1.3.2. Posebni porez na kavu i bezalkoholna pića
		1.3.3. Porez na premije osiguranja od automobilske odgovornosti i premije kasko osiguranja cestovnih vozila
		1.3.4. Trošarinski sustav oporezivanja alkohola, alkoholnih pića, duhanskih proizvoda, energenata i električne energije
2. ŽUPANIJSKI POREZI	2.1. POREZ NA	

	NASLJEDSTVA I DAROVE	
	2.2.POREZ NA CESTOVNA MOTORNA VOZILA	
	2.3.POREZ NA PLOVILA	
	2.4.POREZ NA AUTOMATE ZA ZABAVNE IGRE	
3. GRADSKI ILI OPĆINSKI POREZI	3.1.PRIREZ POREZU NA DOHODAK	
	3.2.POREZ NA POTROŠNJU	
	3.3.POREZ NA KUĆE ZA ODMOR	
	3.4.POREZ NA KORIŠTENJE JAVNIH POVRŠINA	
	3.5.POREZ NA PROMET NEKRETNINA	
4. ZAJEDNIČKI POREZI	4.1.POREZ NA DOHODAK	
5. POREZI NA DOBITKE OD IGARA NA SREĆU I NAKNADE ZA PRIREĐIVANJE IGARA NA SREĆU	5.1.LUTRIJSKE IGRE	5.1.1.Mjesečna naknada za priređivanje lutrijskih igara
		5.1.2.Porez na dobitke od lutrijskih igara na sreću
	5.2.IGRE U CASINIMA	

	5.3.IGRE KLAĐENJA	5.3.1.Naknade za priređivanje klađenja
		5.3.2.Porez na dobitke od igara klađenja
	5.4.IGRE NA SREĆU NA AUTOMATIMA	
	5.5.NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE PRIGODNIH JEDNOKRATNIH IGARA NA SREĆU	
6. NAKNADA ZA PRIREĐIVANJE NAGRADNIH IGARA	6.1.PROPISANA UPLATA PRIREĐIVAČA NAGRADNIH IGARA U KORIST HRVATSKOG CRVENOG KRIŽA	

Izvor: izrada autora prema Ministarstvu financija, Porezna uprava, <https://www.porezna-uprava.hr.>, (pristupljeno: 15.04.2022.)

U Republici Hrvatskoj porez na dohodak, o čemu će u radu biti riječ, svrstava se u zajedničke poreze kako je i vidljivo iz tablice. Podjela poreznih oblika prema prihodu su razvrstani u državne poreze, županijske poreze, gradske poreze, zajedničke poreze, porezi na dobitke od igara na sreću i naknade za priređivanje igara na sreću i sljedeću zadnju kategoriju naknada za priređivanje nagradnih igara. Prihodi od državnih poreza u koje ubrajamo porez na dodanu vrijednost, porez na dobit i posebne poreze i trošarine pripadaju državnom porezu. U županijske poreze kao što je autor naveo u tablici ubrajaju se porez na nasljedstva i darove, porez na cestovna motorna vozila, porez na plovila i porez na automate za zabavne igre. Sljedeća kategorija pripada skupini gradskih/općinskih poreza u koju se ubrajaju prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, porez na kuće za odmor, porez na korištenje javnih površina i porez na promet čiji se prihod raspodjeljuje između gradova, tj. općina. Zajedničkim porezima naziva se porez na dohodak čiji prihod se raspodjeljuje prema određenim postocima. U petu kategoriju poreza na dobitke od igara na sreću i naknada za priređivanje igara na sreću svrstavaju se lutrijske igre, igre u casinima, igre klađenja, igre na sreću na automatima i naknada za priređivanje

prigodnih jednokratnih igara na sreću. Naknada za priređivanje nagradnih igara podrazumijeva propisanu uplatu priređivača nagradnih igara u korist Hrvatskog Crvenog križa kako je autor prikazao u tablici.

3. POREZ NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ

3.1. Pojam dohotka

Porez na dohodak je jedan od najčešćih poreznih oblika koji uključuje dohodak svih fizičkih i pravnih osoba. Vrlo je složen porezni oblik zbog samog utvrđivanja oporezivog dohotka, izbora metoda utvrđivanja porezne osnovice i sl. Dohotkom se smatra razlika između primitaka i izdataka koji su nastali tijekom poreznog razdoblja. Svaki čovjek koji je zaposlen, odnosno koji ostvaruje neki izvor novca, prisilan je platiti državi porez. Porez na dohodak pripada skupini zajedničkih poreza pri čemu se prihodi ubrani oporezivanjem prema propisanom zakonu dijele na državni, županijski, općinski/gradski dio. Što je veća stopa oporezivanja poreza na dohodak, više će se prihoda ostvariti.

Tablica 2. Raspodjela prihoda od oporezivanja po općinama, županijama i decentraliziranim funkcijama prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, čl. 5

NN 138/20

LOKALNA, PODRUČNA (REGIONALNA) SAMOUPRAVA	UDIO
Udio općine, odnosno grada	74%
Udio županije	20%
Udio za decentralizirane funkcije	6%

Izvor: izrada autora prema Poreznoj upravi, <https://www.zakon.hr/z/411/Zakon-o-financiranju-jedinica-lokalne-i-podru%C4%8Dne-%28regionalne%29-samouprave>, (pristupljeno: 16.04.2022.)

Sukladno navedenim podacima u tablici, implementira se da prihodi ubrani oporezivanjem dohotka građana se raspodjeljuju na općinski dio koji iznosi 74%, županijski koji iznosi 20% te decentralizirani dio koji iznosi svega 6%. Propisane javne funkcije koje se izvršavaju na lokalnoj

razini (pr. osnovno školstvo, financiranje raznih kulturno umjetničkih manifestacija) može se financirati iz države ili lokalnih jedinica kao što su općine, gradovi i županije. Ako općina, grad ili županija preuzme zadaću sufinanciranja decentraliziranih funkcija (osnovno školstvo, srednje školstvo, socijalna skrb, zdravstvo i vatrogastvo) navedenih u tablici država će joj osigurati dodatan dio u porezu na dohodak kako bi imala dovoljno financijskih sredstava za financiranje odabranih funkcija.

Tijelo koje predstavlja općinu ili grad može donesti uredbu za uvođenje prireza porezu na dohodak kojeg su obvezni plaćati svi porezni obveznici koji žive u toj općini/gradu. Nadalje, visinu porezne stope određuje tijelo koje predstavlja općinu/ grad (predstavničko tijelo) te sukladno tome, isti mora poštivati sljedeće odredbe: (Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, NN 101/17)

1. općina po stopi do 10%
2. grad s manje od 30.000 stanovnika po stopi od 12%
3. grad s više od 30.000 stanovnika po stopi do 15%
4. grad Zagreb po stopi do 18%

Prirez porezu na dohodak uz prihod poreza na dohodak jedan je od glavnih izvora sredstava proračuna jedinica lokalne samouprave koji se odnosi na općinu/grad. Sve veći broj općina ili gradova potaknuli su mjeru ukidanja prireza porezu na dohodak kako bi oslobodili svoje stanovništvo plaćanja istog. U Republici Hrvatskoj 32 grada su se odrekla prihoda od poreza na dohodak. Takav fenomen motivirala su financiranja iz europskih fondova te sve više gradova svoje projekte financira kroz natječaje istih i na taj način podmiruju nastale koji su nastali zbog smanjenja ili ukidanja prireza.

3.2. Karakteristike poreza na dohodak

Porez na dohodak ubraja se u skupinu izravnih poreza, zapravo to je porez koji država izravno nameće na dohodak svakog pojedinca koji bi trebao snositi porezni teret plaćanja tog poreza po određenoj stopi.

Prema Jelčić (2018 : 119-120) u skupinu osnovnih karakteristika poreza na dohodak ubrajaju se:

1. predmet oporezivanja,
2. osnovica poreza na dohodak,

3. oporeziva porezna osnovica,
4. povod oporezivanju,
5. porez na dohodak je izravni porez i
6. subjekt oporezivanja.

Predmet, odnosno objekt oporezivanja poreza na dohodak predstavlja ukupne prihode koji su ubrani oporezivanja od dohotka poreznog obveznika. Druga karakteristika poreza na dohodak je osnovica poreza na dohodak koja nam govori da je to zapravo ukupni neto dohodak koji nastaje kada se od bruto dohotka odbiju svi propisani odbici. Oporeziva porezna osnovica predstavlja konačni iznos na koji će se upotrijebiti propisana porezna stopa kako bi se utvrdilo konačno porezno opterećenje poreznog obveznika. Kod utvrđivanja poreznog opterećenja u obzir se trebaju uzeti i razne porezne olakšice kao što su egzistencijalni minimum, obiteljski status, uzdržavani članovi, djeca i sl. koje se prije oporezivanja odbiju od neto dohotka. Egzistencijski minimum ili osobni odbitak predstavlja količinu dohotka koji je potreban svakoj osobi za osobne životne potrebe i koji mora ostati za život, npr. ako ima kredit, ovrhu i sl. (Bratić, Urban, 2006 : 141). Kod povoda oporezivanju vrlo je bitno za naglasiti da nije važno za koje potrebe se koristio dohodak pojedinca nego koliki dohodak je pojedinac ostvario u određenom vremenskom razdoblju kako bi se znala odrediti pravilna propisana porezna stopa. Teza „Porez na dohodak je direktni porez“ objašnjava nam da je on izravni i neposredni porez kojeg pojedinac plaća prije, bez obzira koji su mu bili izvori trošenja dohotka. Svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak svojim radom smatra se subjektom oporezivanja. Prema ROOLER-u prihodi od poreza na dohodak čine 1/3 udjela prihoda u zemljama članicama OECD-a (Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj).

3.3. Osnovni oblici poreza na dohodak

U samim počecima razvitka poreza na dohodak, vrlo je važan bilo razvoj tehnologije i sve više pažnje se pridobivalo razvojem novčanog gospodarstva. U tome je prednjačila Engleska u kojoj je gospodarski rast i razvoj doživio veliki uzlet te je upravo ona prva uvela oporezivanje porezom na dohodak pojedinca. Prema ROOLER-U razlikuju se tri osnovna oblika poreza na dohodak, a to su: dvotračni anglosaksonski oblik koji je poznat pod nazivom engleski oblik, jednostepeni germanski oblik i višečlani romanski oblik.

Dvotračni anglosaksonski oblik, tj. engleski oblik poreza na dohodak karakterizira dohodak fizičkih osoba koji se prvo oporezuje uporabom proporcionalnog općeg poreza na dohodak (eng. income tax)

na određene segmente dohotka kojeg ostvari pojedinac, a prihodi koji prijeđu poneki zakonom definirani iznos oporezuju se uporabom progresivnog poreza (eng. surtax). Razlažu se razlike o uporabi dvaju različitih poreza, ako se oporezivanje provodi pomoću općeg poreza tada se u obzir uzimaju osobne karakteristike poreznog obveznika, dok se kod progresivnog poreza ne uzimaju u obzir osobne karakteristike.

Drugi osnovni oblik poreza na dohodak je jednostepeni germanski oblik, naziva se još i sintetički ili jedinstveni porez na dohodak jer se u ukupni porez na dohodak apsorbiraju razne vrste dohotka. 1881. godine je uveden po prvi puta u porezni sustav Njemačke. Kod germanskog oblika primjenjuje se progresivna tarifa oporezivanja dohotka. Ističe se da germanski oblik oporezivanja najbolje odgovara pri poslovanju u slobodnom poduzetništvu te tržišnom gospodarstvu. Veliki broj gospodarstava u svoj poslovanju su uvela germanski oblik u fiskalni sustav, među kojima je i naša Republika Hrvatska. Višečlani romanski oblik poreza na dohodak je oblik koji se uvelike fokusira na cedule pri oporezivanju dohotka, unatoč činjenici da se pojedine vrste prihoda oporezuju cedularnim porezima, i zbog toga se nazivaju još i "porezi na određene vrste prihoda". Cedularni porezi u jednom dijelu su proporcionalni, dok su u drugom dijelu progresivni te se kod uporabe takvog oporezivanja ne uzimaju u obzir nikakve okolnosti koje se mogu povezati uz poreznog obveznika. Vrlo je važno shvatiti što je cedularni sustav oporezivanja. Cedularni sustav oporezivanja je sustav za kojeg je karakteristično da se dohodci poreznog obveznika iz raznih izvora oporezuju posebno, kao što su: porez na dobit, porez na plaće, porez na dohodak od kamata, dividendi i sl. Cedularno oporezivanje se može utvrditi za fizičke i pravne osobe.

Između ostalog, važno za istaknuti su i preostala dva oblika poreza, a to su: dualni porez na dohodak i jednostopni porez na dohodak koji ponekad u suvremenim država dolaze na mjesto sintetičkog poreza na dohodak. Dualni oblik poreza na dohodak u sebi sadržava elemente i analitičkog i sintetičkog poreza na dohodak, a to se očituje u vještini primjene istog u kojem se ukupni dohodak dijeli na dvije skupine prihoda:

- a) prihodi od kapitala i
- b) prihodi od ostalih izvora dohotka

pri čemu se zbroje prihodi u pojedinim skupinama te se nakon toga u svakoj skupini primjenjuje odgovarajuća stopa oporezivanja prihoda. U grupi prihoda od kapitala primjenjuje se proporcionalna stopa dok se na zbroj prihoda u grupi prihoda od ostalih izvora dohotka primjenjuje progresivna stopa oporezivanja.

Kada je riječ o jednostopnom porezu na dohodak, tada se govori o sustavu oporezivanja u kojem je porezna stopa ista bez obzira o kojoj razini dohotka se radi.

Tablica 3. Primjer proporcionalne stope

Porezna osnovica	Porezna stopa
5.000,00 kn	15%
10.000,00 kn	15%
15.000,00 kn	15%

Izvor: izrada autora

Kada je riječ o proporcionalnoj stopi oporezivanja, tada porezna osnovica može biti bilo kojeg iznosa na koju će se uvijek primjenjivati porezna stopa od 15%. Porezni obveznik neće morati razmišljati koliko mu je osnovica, da bi znao platiti poreznu obvezu po određenoj stopi, nego se porezna osnovica u ovom slučaju uvijek oporezuje sa 15%.

Tablica 4. Primjer progresivne stope

Porezna osnovica	Porezna stopa
5.000,00 kn	10%
10.000,00 kn	15%
15.000,00 kn	20%

Izvor: izrada autora

Kod progresivnih stopa oporezivanja, rastom porezne osnovice raste i porezna stopa kako je vidljivo iz tablice. Ako porezni obveznik ostvaruje veću osnovicu, u tom slučaju morat će platiti poreznu obvezu po većoj poreznoj stopi. Što je veća porezna osnovica, porezni obveznik će morati izdvojiti više sredstava kako bi podmirio poreznu obvezu.

3.4. Porezni obveznik

Porezni obveznik u Republici Hrvatskoj je svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak pri čemu se ostvareni dohodak oporezuje određenom poreznom stopom. Dohodak se može ostvarivati od više fizičkih osoba zajednički, kao suvlasnici koji zajednički posluju od djelovanja u nekoj od samostalnih djelatnosti ili kao suvlasnici koji partnerski stječu dohodak od imovine i imovinskih prava (Cipek, Mijatović, 2007 : 6). Ako osobe djeluju kao suvlasnici, tada svaka osoba mora platiti porez na dohodak na dohodak koji joj pripada. Ako porezni obveznik ima osobu koja mu je nakon svoje smrti ostavila svoju imovinu tada on mora platiti porez na nasljedstva i darove. Nadalje, porezni obveznik može podnijeti njegovu godišnju poreznu prijavu, a ako ne podnese poreznu prijavu ostavitelja, tada Porezna uprava vrši procjenu dohotka.

Slika 1. Primjer obrasca DOH za godišnju prijavu

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO FINANCIJA - POREZNA UPRAVA
PODRUČNI URED _____
ISPOSTAVA _____

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA _____ GODINU

1. OPĆI PODACI						
1.1. IME I PREZIME / IME RODITELJA:						
1.2. ADRESA (mjesto, ulica i kućni broj):						
1.2.1. Telefon:			1.2.2. Adresa elektroničke pošte:			
1.3. OIB:						
1.4. Potpomognuta područja ¹ i područje Grada Vukovara (zaokružiti): DA / NE						
1.5. PROMJENA PREBIVALIŠTA/UOBIČAJENOG BORAVIŠTA TIJEKOM GODINE						
R. br.	Razdoblje		Država	Mjesto	Ulica i kućni broj	F
1.	od	do				
2.	od	do				
3.	od	do				
1.6. INVALID I HRVATSKI RATNI VOJNI INVALID IZ DOMOVINSKOG RATA (HRVI)						
R. br.	Razdoblje invalidnosti		HRVI DA / NE	oznaka invalidnosti ³ (zaokružiti)		PC (
1.	od	do		I	I*	

Izvor: Porezna uprava, https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Stranice/PrijavaDOH.aspx,
(pristupljeno: 02.05.2022.)

Obveznikom poreza na dohodak mogu biti i rezidenti i nerezidenti. Rezident je osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno prebivalište te fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a koja je zaposlena u državnoj službi republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću (čl. 3). Da bi se porezni obveznik smatrao rezidentom ili

nerezidentom, njegov status ovisi o opsegu njegove porezne obveze koji se definira prema načelu svjetskog dohotka (ukupan dohodak koji ostvari u inozemstvu i tuzemstvu) te prema načelu tuzemnog dohotka (ukupan dohodak koji nerezident ostvari u tuzemstvu). Određenje poreznog obveznika kao rezidenta vrši se na temelju njegovog prebivališta ili uobičajenog boravišta. Nadalje, važno za istaknuti je da Republika Hrvatska ima potpisane ugovore sa državama s kojima je sklopila ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja poreznog obveznika, a to su: Austrija, Belgija, Republika Bjelarus, BiH, Češka Republika, Francuska, Grčka, Irska, Jordan, Južnoafrička Republika, Kina, Mađarska i sl. (Cipek, Mijatović, 2007 : 8). Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, te koja u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje primjenom tuzemnog Zakona. Porezni obveznik koji ima kuću ili stan u vlasništvu na posjedu Republike Hrvatske, ali ako su mu je prebivalište navedeno u inozemstvu te ako mu se obitelj nalazi u inozemstvu, tada se ističe kao porezni nerezident Republike Hrvatske. Ako porezni obveznik nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a ostvari dohodak u Republici Hrvatskoj tada je dužan prema tuzemnom Zakonu platiti porez na dohodak.

3.5. Izvori poreza na dohodak

Izvori dohotka su primici/dohodci koji mogu biti od nesamostalnog rada, samostalne djelatnosti, imovine i imovinskih prava, od kapitala, od osiguranja ili nekog drugog dohotka.

Izvori dohotka poreznog obveznika mogu biti:

- a) dohodak od nesamostalnog rada,
- b) dohodak od samostalne djelatnosti,
- c) dohodak od imovine i imovinskih prava,
- d) dohodak od kapitala,
- e) dohodak od osiguranja i
- f) drugi dohodak

Dohodak od nesamostalnog rada je razlika prihoda koji su pritekli u poreznom razdoblju i rashoda koji su nastali u istom razdoblju (Zgombić i partneri d.o.o., 2001 : 67).

avans poreza na dohodak = *porezna osnovica (svi primici ostvareni tijekom jednog mjeseca)-izdaci koji su uplaćeni – iznos mjesečnog osobnog odbitka*

porezna osnovica = *primici – izdaci = ukupni dohodak – osobni odbitak*

Avans poreza na dohodak od nesamostalnog rada zaračunava se po stopi od 20% mjesečne porezne osnovice do visine od iznosa 30.000,00 kn te po stopi od 30% za poreznu osnovicu za iznos iznad 30.000,00 kn kao što je prikazano u tablici 5. U dohodak od nesamostalnog rada ubrajaju se: plaća, poduzetnička plaća, primici po osnovi kamata, mirovine, izvršnih tijela države te jedinica lokalne samouprave i sl.

Dohodak od samostalnih djelatnosti definira se kao razlika između poslovnih prihoda i rashoda koji su proizašli u određenom poreznom razdoblju, odnosno u jednoj kalendarskoj godini, te se u tu skupinu dohotka smatraju: dohodci obrta i djelatnostima povezanih uz obrt, dohodak od slobodnih zanimanja (revizor, javni bilježnik, odvjetnik, porezni savjetnik, zdravstveni djelatnik, novinar, sportaš, umjetnik i sl.) te dohodak od šumarstva i poljoprivrede.

Dohodak od imovine je dohodak prikupljen od najamnine i zakupnine te se plaća po stopi od 10%, dok se dohodak od imovinskih prava plaća po stopi od 20%. u skupinu dohotka od kapitala svrstavaju se primici koji su nastali po osnovi povoljnijih kamata, udio dobiti u kupnji vlastitih dionica, dividendi.

Porez na dohodak od kapitala utvrđuje se prema poreznoj osnovici na kraju godine i plaća se po stopi od 10%. Primici proizašli na osnovi drugog dohotka oporezuju se po stopi od 20% te ukupni dohodak ulazi u godišnji obračun poreza na dohodak. Porezna osnovica utvrđuje se prema obrascu koji je popunio sam porezni obveznik, kao što je prikazano na slici 3. Veličina porezne obveze rezidenta određuje se sukladno načelu svjetskog dohotka pri kojemu se oporezuju svi dohoci koji su ostvareni iz slijedećih izvora dohotka: dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od osiguranja i drugi dohodak u tuzemstvu, ali i u inozemstvu. Za razliku od obračunavanja veličine porezne obveze rezidenta, kod nerezidenta je slučaj da se njegova veličina porezne obveze utvrđuje prema ostvarenih dohocima iz izvora dohotka kao kod rezidenta, ali samo dohoci koje je isti ostvario samo u tuzemstvu. Prema Zakonu o porezu na dohodak postoje izdaci koji se porezno ne priznaju su: službena putovanja zaposlenika koji uključuju dnevnicu i troškove, 50% izdataka reprezentacije (šport, rekreacija, izdaci za korištenje kuća za odmor, plovila, zrakoplova i sl.), besplatne isporuke te 5% izdataka za vlastiti prijevoz zaposlenih osoba, osobni prijevoz i sl..

Tablica 5. Izmjene poreznih stopa koje su stupile na snagu 01.01.2021. godine

Red. br.	Vrsta dohotka	Stara stopa	Nova stopa
1.	Dohodak od nesamostalnog rada (plaća)	24% do 30.000,00 kn (mjesečno)	20% do 30.000,00 kn (mjesečno)
		36% iznad 30.001,00 kn (mjesečno)	30% iznad 30.000,01 kn (mjesečno)
2.	Dohodak od imovine i imovinskih prava	24%	20%
3.	Dohodak od kapitala	12%	10%
4.	Dohodak od najma (zakupa)	12%	10%
5.	Drugi dohodak	24%	20%

Izvor: izrada autora prema Poreznoj upravi, Zakon o porezu na dohodak, <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>, (pristupljeno: 23.5.2022.)

Smanjivanjem poreznih stopa poreza na dohodak sa 24% na 20% dolazi do rasterećenja poreznog obveznika, pri čemu zaposlenici ostvaruju veći prihod od svojih poslodavaca koji mogu uložiti u svoj osobni razvoj, razvoj svoje imovine i sl. Što je manja stopa poreza, moramo manje izdvojiti sredstava kako bi podmirili poreznu obvezu.

Egzistencijski minimum predstavlja količinu dohotka koji je potreban svakoj osobi za osobne životne potrebe i koji mora ostati za život, npr. ako ima kredit, ovrhu i sl.

Uz povećanje osobnog odbitka i smanjivanjem stopa koje su dane u tablici 5. još više će se povećati učinak smanjenja poreznog opterećenja poreznog obveznika.

Osobni odbitak je neoporezivi dio dohotka. Mjesečni osnovni osobni odbitak izračunava se kao koeficijent 1,6 osnovice osobnog odbitka, odnosno iznosi 4.000,00 kn.

osobni odbitak = koeficijent 1,6 * osnovica osobnog odbitka u iznosu od 2.500,00 kn = 4.000,00 kn

Obračun za svakog dodatnog uzdržavanog člana uže obitelji i djece vidljiv je na tablici 6.

Tablica 6. Izračun osobnog odbitka

OSOBNI ODBITAK	Koeficijent	Mjesečna sloboda (kn)	Godišnja sloboda (kn)
Osnovni osobni odbitak ¹	1,6	4.000,00	48.000,00
Uzdržavani članovi uže obitelji i bivši bračni lijev za kojeg se plaća alimentacija	0,7	1.750,00	21.000,00
Prvo dijete	0,7	1.750,00	21.000,00
Drugo dijete	1,0	2.500,00	30.000,00
Treće dijete	1,4	3.500,00	42.000,00
Četvrto dijete	1,9	4.750,00	57.000,00
Peto dijete	2,5	6.250,00	75.000,00
Šesto dijete	3,2	8.000,00	96.000,00
Sedmo dijete	4,0	10.000,00	120.000,00
Osmo dijete	4,9	12.250,00	147.000,00
Deveto dijete ²	5,9	14.750,00	177.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,4	1.000,00	12.000,00
Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete ako su osobe kojima je rješenjem, na temelju posebnih propisa, utvrđena invalidnost po jednoj osnovi 100% i/ili koji radi invalidnosti imaju, na temelju posebnih propisa, pravo na tuđu pomoć i njegovu ³	1,5	3.750,00	45.000,00

Izvor: Ministarstvo financija, Porezna uprava, <https://www.porezna-uprava.hr/>, (pristupljeno: 20.05.2022)

Iz tablice je vidljivo da se za osnovni osobni odbitak uzima mjesečna svota od 4.000,00 kn, odnosno 1,6 od 2.500,00 kn osnovice. Porezni sustav Republike Hrvatske progresivno potiče demografsku politiku dajući sve više i više koeficijent osobnog odbitka za svako daljnje dijete.

4. POREZ NA DOHODAK U REPUBLICI HRVATSKOJ

4.1. Zakon o porezu na dohodak

Zakon je pravni akt svake države kojeg predstavlja zakonodavno tijelo. Zakon nosi ime „zakon“ bez obzira o kojem sadržaju je riječ. Republika Hrvatska uređuje porez na dohodak sljedećim zakonskim okvirima koji je vezan za zakone, pravilnike, uredbe, procedure, upute i sl.

Tablica 7. Zakoni po kojima je uređen porez na dohodak

Zakon o porezu na dohodak
NN 32/20
NN 106/18
NN 115/16
NN 121/19
NN 138/20

Izvor: Porezna uprava, https://www.poreznauprava.hr/hr_propisi, (pristupljeno: 03.06.2022.)

Zakon o porezu na dohodak je na snazi od 01.01.2021. godine. *Zakon o porezu na dohodak* je zakon koji u sebi sadrži deset dijelova u kojima su opširno opisane:

- a) **temeljne odredbe**, pojam poreznog obveznika, koji su izvori dohotka, koliki je opseg porezne obveze poreznog obveznika, koliko traje samo porezno razdoblje, koji su primici koji se ne smatraju dohotkom, primici na koje se ne plaća porez na dohodak, koja su osobna oslobođenja, opće odredbe o utvrđivanju dohotka,
- b) **utvrđivanje godišnjeg dohotka**, definiranje osobnog odbitka ili neoporezivog dijela dohotka, koliko iznosi godišnja porezna osnovica, koje su godišnje porezne stope, utvrđivanje dohotka od nesamostalnog rada, utvrđivanje dohotka od samostalne djelatnosti, utvrđivanje drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, koje su posebne olakšice, oslobođenja i poticaji poreznog obveznika, koji su postupci za utvrđivanje i naplatu godišnjeg poreza,
- c) **utvrđivanje konačnog dohotka i konačnog poreza na dohodak**, utvrđivanje dohotka od imovine i imovinskih prava, utvrđivanje dohotka od kapitala, utvrđivanje dohotka od osiguranja, utvrđivanje konačnog drugog dohotka,
- d) **utvrđivanje zajedničkog dohotka**,
- e) **utvrđivanje inozemnog dohotka**, koje su obveze obračuna i uplate poreza na dohodak i izvješćivanje o inozemnom dohotku,
- f) **utvrđivanje paušalnog dohotka i paušalnog poreza na dohodak, dostavljanje izvješća i drugih obveza**, dostavljanje podataka od poreznih obveznika, nadležnih tijela, drugih pravnih tijela te fizičkih osoba, koje su obveze isplate na račun, registar poreznih obveznika, usporedba i prikupljanje podataka bitnih za oporezivanje,
- g) **postupovna odredba**,

- h) **koje su prekršajne odredbe te**
- i) **prijelazne i završne odredbe.**

Prema Zakonu o porezu na dohodak, porez se definira i naplaćuje prema njegovim odredbama. Pod pojmom poreznog obveznika smatra se svaka fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak. Ako se osnuje tvrtka sa više fizičkih osoba koji djeluju kao suvlasnici tvrtke, tada je svaka fizička osoba porezni obveznik za svoj dio u zajedničkom dohotku koji su ostvarili. U skupinu poreznih obveznika uključeni su rezidenti i nerezidenti. Porez na dohodak je zajednički porez čiji se prihod dijeli između općina, gradova i županija koje će autor detaljno objasniti u sljedećem poglavlju.

Zakon o Porezu na dohodak navodi osobna oslobođenja u kojima fizičke osoba koje djeluju u diplomatsko-konzularnim dužnostima Republike Hrvatske ne moraju plaćati porez na dohodak kao što su:

- a) osobe koje su šefovi u inozemnih diplomatskim misijama koje su ustrojene u Republici Hrvatskoj
- b) osobe koje su šefovi inozemnih konzultanata u Republici Hrvatskoj
- c) osobe koje su dužnosnici Ujedinjenih naroda
- d) fizičke osobe koje su zaposlene kod inozemnih diplomatskih misija fizičke osobe koje su zaposlene kod diplomatskog osoblja Republike Hrvatske te
- e) osobe koje su počasni konzularni dužnosnici inozemnih konzulata u Republici Hrvatskoj

Uz osobna oslobođenja Zakona o porezu na dohodak, navode se posebne olakšice, razna oslobođenja te poticaji (Institut za javne financije, Porezna oslobođenja, olakšice i poticaji, www.porezna-uprava.hr, pristupljeno: 25.07.2022.):

- a) razne olakšice za potpomognuta područja i grad Vukovar
- b) posebna oslobođenja za HRVI (Hrvatski ratni vojni invalid) iz Domovinskog rata, zatim članove obitelji osoba koje su smrtno stradale, zatočene ili nestale iz Domovinskog rata
- c) razne mjere poticanja zapošljavanja, te poticaji istraživanja i razvoja.

Uz navedene olakšice, porezni obveznik ima pravo smanjenja porezne obveze putem olakšica na uzdržavane članove, koji iznosi 0,7, te na djecu, koji iznose: 0,7; 1,0; 1,4; 1,9; 2,5 itd., čime je zakonodavac htio postići da osoba koja ostvaruje dohodak je oslobođena plaćanja poreza u većem iznosu, ako ima veći broj djece čime se postiže svojevrsni poticaj demografskoj pozitivnoj politici. Uz uzdržavane članove i djecu, navode se olakšice za osobe s utvrđenim invaliditetom: 0,4 i 1,5. Srž poreznih olakšica je u tome da se smanjuje visina dohotka koja je podložna oporezivanju te se potiče mjera zapošljavanja mladih obrazovanih osoba (Bejaković, Jelčić, 2012 : 260).

Porez na dohodak ima jako izraženu socijalnu komponentu jer je direktan porez, a istovremeno se vodi briga o ekonomskoj snazi poreznog obveznika. Na temelju tog razloga, zakonodavac je uveo egzistencijski minimum, koji se još naziva i osobni odbitak koji je neoporeziv dio dohotka, te on u Republici Hrvatskoj iznosi 4.000,00 kn.

4.2. Pravilnici i ostali propisi

Pravilnikom Zakona o porezu na dohodak detaljnije se analiza provedba Zakona o porezu na dohodak i način na koji se obavještava o doprinosima za obvezna osiguranja prema Zakonu o doprinosima. Pravilnik je na snazi i primjenjuje se od 01.01.2021.

Tablica 8. Pravilnik po kojima je uređen porez na dohodak

Pravilnik o porezu na dohodak
NN 1/19
NN 1/20
NN 1/21
NN 10/17
NN 74/20
NN 80/19
NN 106/18

Izvor: Porezna uprava, https://www.poreznauprava.hr/hr_propisi, (pristupljeno: 03.06.2022.)

Njime se također detaljnije opisuju sljedeća poglavlja:

- a) **temeljne odredbe**, pojam poreznog obveznika, promjene u statusu rezidenta i nereidenta, primici koji se ne smatraju dohotkom, primici na koje se ne plaća porez na dohodak, evidencije o isplaćenim stipendijama, opće odredbe o utvrđivanju dohotka, koji su primici i izdaci te načelo blagajne,
- b) **utvrđivanje godišnjeg dohotka**, koliko iznosi osobni odbitak ili neoporezivi dio dohotka, utvrđivanje dohotka od nesamostalnog rada te koji se primici i izdaci ostvaruju po osnovi od nesamostalnog rada, koje su obveze radnika i poslodavca, pojam porezna kartica –

obrazac PK te proces popunjavanja istog, primici i izdaci po osnovi samostalne djelatnosti, izuzimanja i ulaganja, poslovne knjige, što sve ulazi u dugotrajnu imovinu, knjiga ostvarenog prometa, porezni dobitak ili porezni gubitak, utvrđivanje drugog dohotka koji se ne smatra konačnim, koji su primici izdaci i po osnovi drugog dohotka, koje su posebne olakšice, oslobođenja i poticaji, koji je proces za utvrđivanje i naplatu godišnjeg poreza, pojam godišnje porezne prijave,

- c) **utvrđivanje konačnog dohotka i konačnog poreza na dohodak**, utvrđivanje dohotka od imovine i imovinskih prava, utvrđivanje dohotka od kapitala, utvrđivanje konačnog drugog dohotka,
- d) **utvrđivanje zajedničkog dohotka**, prijava dohotka od zajedničke djelatnosti,
- e) **izvješće o primicima, porezu na dohodak i prirezu te doprinosima za obvezna osiguranja – obrazac JOPPD**,
- f) **utvrđivanje inozemnog dohotka**, opće odredbe o utvrđivanju inozemnog dohotka, koji je način utvrđivanja inozemne mirovine, isplata primitaka nerezidentima, utvrđivanje inozemnog poreza, obustava plaćanja avansa na dohodak, odnosno konačnog poreza na dohodak iz inozemstva,
- g) **ostale obveze u postupku oporezivanja**,
- h) **registar poreznih obveznika**
- i) **dostavljanje izvješća i druge obveze te**
- j) **prijelazne i završne odredbe.**

Uz Pravilnik o Porezu na dohodak, navode se i ostali pravilnici koji nadopunjuju Zakon o porezu na dohodak:

1. Pravilnik o paušalnom oporezivanju samostalnih djelatnosti,
2. Pravilnik o paušalnom oporezivanju djelatnosti iznajmljivanja i organiziranja smještaja u turizmu,
3. Odluka kojom se utvrđuju uvjeti i način preuzimanja podataka o dohocima i primicima iz Evidencije o dohocima i primicima te
4. Odluke o visini paušalnog poreza za djelatnosti iznajmljivanja i smještaja u turizmu.

4.3. Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave

Uz pomoć Zakona o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave se reguliraju izvori sredstava i financiranje poslovanja iz samoupravnog djelokruga jedinica lokalne i regionalne samouprave, raspodjela prihoda od poreza na dohodak, fiskalno izravnavanje jedinica lokalne i regionalne samouprave te financiranje decentraliziranih funkcija (čl. 1).

Zakon o financiranju lokalne i regionalne samouprave nalaže sljedeće stavke:

- a) temeljne odredbe,
- b) raspodjela poreza na dohodak,
- c) raspodjela sredstava fiskalnog izravnanja,
- d) financiranje decentraliziranih funkcija,
- e) nadzor te
- f) prijelazne i završne odredbe.

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i regionalne samouprave jedinicama lokalne samouprave podrazumijevaju se gradovi i općine, a jedinicama područne samouprave smatraju se županije. Gradom se smatra svako mjesto koje ima 10.000 stanovnika i više, te jedinica lokalne samouprave u kojoj je sjedište županije. U sustav grada mogu biti uključena i druga naselja. Grad se može osnovati iako nema uvjet za minimalan broj stanovnika, ali u tom slučaju moraju postojati neki specifični razlozi kao što su infrastrukturni, geoprometni ili gospodarski.

Prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i regionalne samouprave porez na dohodak svrstava se u skupinu zajedničkih poreza, pri čemu se prihod dijeli između općina, gradova i županija. Ostvareni prihod od oporezivanja istog, dijeli se na slijedeći način koji je prikazan u tablici 9.

Tablica 9. Udio u teritorijalnim jedinicama za 2018. i 2020. godinu

Teritorijalna jedinica	Udio u 2018. godini	Udio u 2020. godini
Općina/grad	60%	74%
Županija	17%	20%
Decentralizirane funkcije	6%	6%

Izvor: izrada autora

Udio prihoda općine/grada od oporezivanja poreza na dohodak je u 2018. godini manji za 14%, dok

se udio prihoda županije u 2020. godini povećao za 3%. S povećanjem udjela prihoda pomoću kojeg s puni općinska blagajna, općina/grad/županija ima veću mogućnost da novčana sredstva raspodjeli za ono što je po njihovom viđenju u tom trenutku najpotrebnije (socijalni problemi, izdvajanje/pomoć za mlade obitelji, pomoć za ruralni razvoj). Treba Mora se u obzir uzeti činjenica da je 2020. bila godina COVID-19 pa nismo sigurni da je to povećanje uopće došlo u općinske blagajne jer je bilo puno zatvorenih poduzeća i obrta.

Prihod koji dospije u decentralizirane funkcije, općina, grad, županija i Grad Zagreb udio prihoda raspoređuju na sljedeći način (isti udio kao i u 2018. godini):

- a) za osnovno školstvo 1,9%
- b) za srednje školstvo 1,3%
- c) za socijalnu skrb 0,8%
- d) za zdravstvo 1,0% te
- e) za vatrogastvo 1,0%.

5. SPECIFIČNOSTI JAVNIH POLITIKA POREZA NA DOHODAK

5.1. Pojam javnih politika

Pojam javnih politika može se definirati kao svjesno političko djelovanje ustanova izvršne vlasti, odnosno sve ono što Vlada izjasni dali hoće nešto učiniti ili ne, „sve ono“ se upravo odnosi na sektore u kojima politika učestvuje te koji su smješteni u razna ministarstva ili u urede Vlade.

Tablica 10. Dimenzije politike

DIMENZIJE POLITIKE		
<i>policy</i>	<i>politics</i>	<i>polity</i>
racionalno rješavanje problema, izbor između alternativa	borba za vlast, politička moć	institucionalni ustroj političke zajednice

Izvor: Petak, Dimenzije javnih politika i javno upravljanje, <https://hrcak.srce.hr/file/45591>,
(pristupljeno: 01.07.2022.)

Policy je jedna od dimenzija politike koja ukazuje na političko donošenje odluka, koje su usmjerene na racionalno rješavanje problema kojeg ćemo riješiti izborom između različitih vrsta alternativa. *Politics* je političko donošenje odluka koje se temelji na borbi za vlast i političkoj moći. Nadalje, zadnja dimenzija politike je *polity* koja predstavlja institucionalni ustroj u okviru kojeg se nude različite političke odluke svake pojedine političke zajednice.

Javne politike obuhvaćaju donošenje odluka o našim zajedničkim ciljevima koje utječu na društvo i ekonomiju te ih samim time mogu i promijeniti. Javne politike u Republici Hrvatskoj definiraju se prema sadržajnom, organizacijskom i kulturološkom kriteriju. Pomoću istih, postižu se interesi zajednice pri čemu rješavaju se kolektivni problemi koje zajednički dijelimo te još važnije, koje zajednički možemo riješiti. Dva osnovna faktora javnih politika su:

- a) instrumenti, tj. kako će vlast ostvariti neki zacrtani parametar i
- b) ciljevi, tj. što sve vlast treba ostvariti.

Unatoč tome, javna politika je usredotočena na ostvarivanje zacrtani ciljeva za boljitak zajednice pri čemu vlast želi osigurati najkvalitetnije odluke za postizanje kolektivnih želja i potreba. Donošenje odluka vlasti u političkom smislu treba razlučiti od onih u individualnom smislu (privatni život, pregovaranje na tržištu zbog povoljnijih uvjeta kupnje ili prodaje i sl.). Za realizaciju javnih politika iznimno je važan zakonodavni okvir za odlučivanje takovih odluka.

Cijeli svijet je 2020. godine zahvatila epidemija COVID-19, među kojima je bila i Republika Hrvatska. Kako bi se pokušala ublažiti pandemija, poduzimale su se mnoge mjere koje su znatno utjecale na fiskalnu politiku, pri čemu su se najviše uočavale promjene u proračunskim prihodima i rashodima. Za razliku od prethodne 2019. godine, javni prihodi u Republici Hrvatskoj za vrijeme pandemije bili su smanjeni za 15 - 30 %, a rashodi su se povećali za 30 - 40 %. Negativno kretanje prihoda i rashoda znatno utječe na povećanje deficita i javnog duga. Razbuktavanje pandemije COVID-19 doprinijelo je do zdravstvene i ekonomske krize. Mjere za smanjivanje širenja virusa i pokušaja da se virus iskorijeni imale su i imat će duboke ekonomske posljedice, a prema procjeni Organizacije za ekonomsku suradnju, razvoj mjere ograničavanja za pandemijsku i zdravstvenu krizu dovest će se pada u proizvodnji između petine i četvrtine u odnosu na proizvodnju u prošloj godini.

Vlada Republike Hrvatske je u ožujku 2020. godine iznijela mjere za pomoć hrvatskoj ekonomiji koje su usmjerene na očuvanje likvidnosti i radnih mjesta:

1. porezni obveznici ne moraju plaćati obvezu poreza na dobit, doprinosa i poreza na dohodak 3 mjeseca
2. ako su fizičke osobe uplatile više poreza na dohodak i prireza tada im se isplata poreza

osigurava puno ranije no inače

3. davanje poslodavcima razne potpore za ublažavanje negativnih posljedica koje nisu oporezive (pr. 4.000,00 kn za svakog zaposlenika)
4. prihodi koji su nastali temeljem potpora neće se oporezivati porezom na dobit

Između ostalog, Vlada Republike Hrvatske je iznijela financijske mjere za pomoć stanovništvu:

1. dopuštenje izdavanja beskamatnih kredita općinama, gradovima i županijama
2. dopuštenje izdavanja kredita za likvidnost financiranja troškova poslovanja (plaće, režijski troškovi)
3. otkup viškova proizvedenih proizvoda stočara i ratara
4. provođenje raznih potpora za očuvanje radnih mjesta te za poticanje samozapošljavanja
5. razne odgode plaćanja u sektoru turizma
6. razne mjere za sektor poljoprivrede, infrastrukture i kulture

5.2. Vrste javnih politika

Javne politike su sve ono što neka država ili vlada odluči učiniti ili ne odluči učiti. Razlikujemo 5 osnovnih područja javnih politika koje će autor detaljno opisati u daljnjoj izradi završnog rada.

Pri izradi svake vrste javne politike mora se pridržavati sljedećih pet koraka:

1. definiranje problema – detaljno se opisuju potrebe i ciljevi određene javne politike
2. kreiranje rješenja – analiziranje raznih opcija pri čemu se izabire najadekvatnije rješenje sa raznim instrumentima i mjerama za provedbu određene opcije
3. legitimacija političke odluke – potvrđivanje rješenja koje je odabrano te objavljivanje sadržaja i ciljeva javne politike
4. provedba rješenja – program primjene koji je konstruktivan i jasan (tko, što, kako) koji uključuje kontrolu kvalitete provedbe
5. evaluacija – ocjenjuju se parametri politike koji su se odabrali te se sastavljaju prijedlozi za postupno djelovanje pri čemu se odlučuje dali će se daljnja provedba politike provesti ili će se morati izmijeniti pojedini parametri/instrumenti.

Svaka vrsta javne politike u svojoj srži mora obuhvaćati ciljeve, instrumente, ciljanu publiku te implementacijsku strukturu.

Tablica 11. Klasifikacija javnih politika prema područjima

R.br.	Osnovna područja	Naziv pripadajućih politika
1.	<i>klasični državni resori</i>	vanjska politika, obrambena politika, politika javnog reda i mira/ unutarnja sigurnost, sudska politika, kaznena politika, politika imigracija
2.	<i>ekonomske politike</i>	makroekonomska politika, politika oporezivanja, politika konkurentnosti, politika zapošljavanja, politika investicija, politika regulacije poslovanja, politika regulacije financija, regionalna politika
3.	<i>socijalne politike</i>	zdravstvena politika, politika socijalne pomoći, politika socijalne skrbi, obrazovna politika, politika prema ženama, politika prema manjinama, obiteljska politika
4.	<i>sektorske politike</i>	poljoprivredna i ribarska politika, energetska politika, prometna politika, komunikacijska politika, informacijska politika, medijska politika, politika zaštite okoliša, politika istraživanja i razvoja
5.	<i>ostale politike</i>	kulturna politika, sportska politika, religijska politika

Izvor: Petek, Što su hrvatske javne politike?, 2012., <https://hrcak.srce.hr/file/209520>, (pristupljeno: 15.06.2022.)

Klasični državni resori u svom djelovanju sadržavaju politiku izgradnje i očuvanja svoje države u kojoj djeluju, tj. političke zajednice i sustava. U skupinu najstarijih državnih resora kao što je autor naveo u tablici pripadaju *politika zaštite temeljem ljudskih prava, vanjska i obrambena politika, politika javnog reda i mira, sudska politika i kaznena politika te migracijska politika.*

Pomoću ekonomskih politika uređuje se kompletno gospodarstvo. Temelj ekonomskih politika predstavljaju *makroekonomska politika* koja se dijeli na fiskalnu i monetarnu politiku te *porezna politika* koje prikupljaju prihod pomoću oporezivanja dohotka, da bi država mogla upravo taj prihod od oporezivanja raspodijeliti na razne stipendije školarcima i studentima, mjere poticanja samozapošljavanja i zapošljavanja, financiranje rata kredita mladim obiteljima i sl. Kada je riječ o rukovođenju, odnosno nadzoru nad ekonomskim rastom i razvojem, praćenjem kretanja vrijednosnih papira, tj. Burze, tada govorimo o *politici konkurentnosti, investicijskoj politici, politici regulacije poslovanja, politici financijskog tržišta, politici zapošljavanja te regionalnoj politici.*

Socijalne politike su neizostavna skupina koje nalažu pomoć siromašnima i nemoćnima, unaprjeđivanje socijalne dobrobiti građana, pomoć socijalno isključenim pojedincima i društvenim grupama. Pomoću istih omogućavaju se bolji ljudski odnosi, potiče se kvaliteta života i ljudskog

zajedništva te se stvaraju bolji uvjeti za društveni razvoj i poticanje potencijala stanovništva. Ključ uspjeha socijalnih politika čine *zdravstvena politika, politika socijalne skrbi i socijalne pomoći, mirovinska politika, obrazovna politika, stambena politika i urbano planiranje, obiteljska politika, politika prema ženama te politika prema manjinama.*

Četvrta skupina javnih politika su specijalne sektorske politike koje su različite, koje nisu srodne i koje ne ovise jedna o drugoj. U skupinu istih ubrajaju se *poljoprivredna politika* uz pomoć koje poljoprivrednici za proizvodnju svojih proizvoda ili pružanje usluga mogu dobiti različite mjere poticanja, *energetska politika* koja u današnje vrijeme je sve više izraženija te koja omogućuje mnogo mjera glede toplinske zaštitne ovojnice grijanog prostora, ugradnju sustava za korištenje obnovljivih izvora energije (pr. solarni paneli, energetska obnova krovišta i sl.), *prometno – infrastrukturna politika* pomoću koje se izgrađuju bolji prometni putovi od točke A do točke B, *komunikacijsko – informacijska politika, medijska politika, vodna politika, politika zaštite okoliša te politika istraživanja i razvoja.*

Skupinu ostalih politika čine *kulturna politika, sportska politika i religijska politika* koje su različite od ostalih te koje se ne mogu ukomponirati niti u jednu skupinu prije.

Tablica 12. Vrste javnih politika

KATEGORIJE	
<i>prema sadržaju</i>	obrazovna, prometna, energetska (politika zaštite okoliša)
<i>prema području</i>	socijalna, ekonomska, obrazovna, zdravstvena, infrastrukturna, poljoprivredna, sportska i kulturna
<i>prema ciljanim skupinama</i>	djeca, mladi, stari, obitelj, branitelji i osobe s invaliditetom
<i>prema razini vlasti (institucionalni okvir)</i>	općinska, regionalna, urbana, ruralna, nacionalna, državna i europska politika

Izvor: Petek, Što su hrvatske javne politike?, <https://hrcak.srce.hr/file/209520>, (pristupljeno: 15.06.2022.)

Javne politike prema sadržaju karakteriziraju se prema području putem kojeg se regulira i djelatnosti pomoću koje se upravlja u obrazovnoj, prometnoj i energetskej politici. Javne politike koje su formirane prema području dijele se na socijalnu, ekonomsku, obrazovnu, zdravstvenu, infrastrukturnu, poljoprivrednu, sportsku i kulturnu politiku. Pri formiranju javnih politika iznimno se mora paziti na ciljanu skupinu kao što su djeca, mladi, stari, obitelj, branitelji i osobe s invaliditetom. Prema razini vlasti javne politike se dijele na općinsku, regionalnu, urbanu, ruralnu, nacionalnu, državnu i europsku politiku.

6. KOMPARACIJA POREZNIH SUSTAVA ZEMALJA EUROPSKE UNIJE

6.1. Porez na dohodak Republike Hrvatske

Porez na dohodak je porez pomoću kojeg se oporezuje dohodak svakog poreznog obveznika koji u svom poslovanju ostvari neki prihod. Najvažnija osobina poreza na dohodak je ta da je on izravan porez, što znači da se izravno nameće na dohodak pojedinca, tj. svake fizičke osobe koja ostvaruje dohodak. Svaka fizička osoba koja ostvaruje dohodak obvezna je platiti porez na dohodak, osim ako joj se ne pripisuju određene olakšice koje su propisane Zakonom o porezu na dohodak. Razlikuju se šest vrsta dohotka, a to su: dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od samostalne djelatnosti, dohodak od imovine i imovinskih prava, dohodak od kapitala, dohodak od osiguranja i drugi dohodak. Porez na dohodak i prirez obračunava se na mjesečnoj razini u obračunu plaće poreznog obveznika. Porez na dohodak pripada skupini zajedničkih poreza pri čemu se prihod ubran od oporezivanja prema odgovarajućoj poreznog stopi dijeli na različite udjele općina, gradova, županija te za decentralizirane funkcije kao što je autor prikazao u tablici 2. Prihodi koji su prikupljeni od oporezivanja mogu se upotrijebiti za izgradnju i obnavljanje prometnica, infrastruktura, za različite obnove na području općine, grada ili županije. Prihodi se isto tako mogu iskoristiti za školstvo (npr. obnova zgrade, financiranje školske kuhinje, financiranje knjiga i sl.), predškolski odgoj, zdravstvo i socijalnu skrb. Unatoč tome, prihodi se mogu koristiti i za odobravanje subvencija za školske izlete, izlete (pred)školske djece, sajmove kreativnosti, udruge umirovljenika i sl.

Tablica 13. Ukupni prihodi državnog proračuna

HRK	2019. (1)	2020. (2)	Indeks (3=2/1*100)
UKUPNI PRIHODI	139.919.657.566,9	131.578.459.370,82	94,04
UKUPNI RASHODI	139.870.063.863,99	153.560.417.956,72	109,79
PRIHODI POSLOVANJA	138.853.707.363,8	131.048.124.894,00	94,38
Prihod od poreza	82.736.252.181,58	73.148.241.543,77	88,41
Porez i prirez na dohodak	6.460.444.160	4.316.918.328	66,82
Porez na dobit	9.303.113.920,57	9.306.092.982,88	100,03
Porez na dodanu vrijednost	54.898.529.647,28	47.205.027.483,60	85,99
Posebni porezi i trošarine	16.264.097.523,24	14.536.501.070,91	89,38
Doprinosi	24.134.638.147,44	22.760.613.523,45	94,31
Prihodi iz proračuna	7.701.872.128,57	8.178.516.735,57	106,19

Izvor: izrada autora prema Godišnjem izvještaju o izvršenju Državnog proračuna za 2020. godinu, Hrvatski Sabor, https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_07_79_1469.html, (pristupljeno: 15.06.2020.)

U tablici 12. autor je prikazao usporedbu 2019. godine i 2020. godine. Prema podacima Narodnih Novina izdvojeno je par stavki koje pobliže opisuju porez na dohodak. Temeljem podataka može se zaključiti da su prihodi u 2019. godini iznosili 139.919.657.566,9 kn, dok su u 2020. godini, tj. godini COVID-19 iznosili 131.578.459.370,82 kn, što znači da su se prihodi smanjili za 5,96% u odnosu na 2019. godinu. Ukupni rashodi u 2019. godini iznosili su 131.578.459.370,82 kn, dok su u 2020. godini iznosili 153.560.417.956,72 kn, tj. 14,32% više u odnosu na 2019. godinu. Jedan od najvažnijih poreza u Republici Hrvatskoj je porez na dohodak čiji su prihodi u 2019. godini iznosili 6.460.444.160,00 kn, dok je u 2020. godini ostvareno 4.316.918.328,00 kn prihoda, koji su se smanjili za 33,18% u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Smanjenje ukupnih prihoda, ukupnih rashoda, prihoda od oporezivanja dohotka i sl. uzrokovao je virus COVID-19. Ukupni rashodi Republike Hrvatske znatno su se povećali jer je država iz svoje blagajne morala osigurati poduzetnicima različite vrste pomoći kako bi poduzetnici mogli nastaviti svoje poslovanje te kako ne bi došlo do otpuštanja zaposlenika. Isto tako, pojavom COVID-19 država je morala osigurati cjepivo kako bi se smanjio postotak zaraženih, tj. kako bi se smanjilo daljnje širenje zaraze.

Tablica 14. Porezi sa pripadajućim stopama u 2020. godini i 2021. godini

Red. br.	Vrsta poreza	Stara stopa	Nova stopa
1.	<u>POREZ NA DOHODAK</u>		
	Dohodak od nesamostalnog rada (plaća)	24% do 30.000,00 kn (mjesečno) 36% iznad 30.001,00 kn (mjesečno)	20% do 30.000,00 kn (mjesečno) 30% iznad 30.000,01 kn (mjesečno)
	Dohodak od imovine i imovinskih prava	24%	20%
	Dohodak od kapitala	12%	10%
	Dohodak od najma (zakupa)	12%	10%
	Drugi dohodak	24%	20%
2.	<u>POREZ NA DODANU VRIJEDNOST</u>		25%, 15%, 5%
3.	<u>POREZ NA DOBIT</u>	20% iznad 7.500.000,01 kn 12% ispod 7.500.000,00 kn	18% iznad 7.500.000,01 kn 10% ispod 7.500.000,00 kn

Izvor: izrada autora prema Zakonu o porezu na dohodak, (pristupljeno: 03.07.2022.)

U tablici 14. je dan pregled vrsta poreza sa pripadajućim izmjenama poreznih stopa iz 2021. godine, te autor zaključuje kako je vidljivo iz tablice da su se porezne stope u 2021. godini smanjile te se na taj način smanjuje porezno rasterećenje te porezni obveznici neće morati izdvajati puno novčanih sredstava kako bi podmirili poreznu obvezu.

Porezni sustav Republike Hrvatske autor će u tablici 15. usporediti sa odabranim članicama Europske unije kao što su Irska i Njemačka.

Tablica 15. Usporedba poreza na dohodak, poreza na dobit i BDP-a Republike Hrvatske sa Republikom Irskom i Njemačkom

Red.br.	Vrsta poreza	Hrvatska	Irska	Njemačka
1.	Porez na dohodak	20% do 47.780,21 eura (godišnje)	20% do 36.800 eura (godišnje)	14% za primitke u rasponu od 9.168 do 13.966 eura (godišnje)
		30% iznad 47.780,21 eura (godišnje)	40% iznad 36.800 eura (godišnje)	45% za primitke koji su veći od 250.532 eura (godišnje)
2.	Porez na dobit	10% ispod 995.421,06 eura	33%	15%
		18% iznad 995.421,06 eura		
3.	BDP per capita	27.780,70 eura	43.700 eura	45.723 eura
4.	BDP	57.153, 23 milijuna eura	424 milijardi eura	3.806 bilijuna eura
5.	% prihoda poreza u BDP-u	38,4%	52%	68,7%

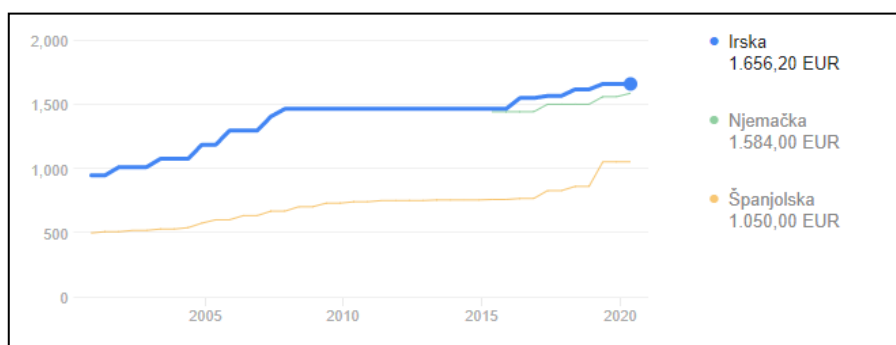
Izvor: Porezna uprava, Informacije o građanima Njemačke, <https://www.eu-gleichbehandlungsstelle.de/eugs-hr/gra%C4%91ani-eu-a/%C5%BEivot-i-rad-u-njema%C4%8Dkoj/porezi>, Informacije o građanima Irske, https://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/income_tax/how_your_tax_is_calculated.html, (pristupljeno: 23.08.2022.)

Irska i Njemačka ostvaruju veći prihod od poreza na dohodak nego u Republici Hrvatskoj pri čemu te zemlje pokazuju veći BDP (bruto domaći proizvod), nadalje iz tablice je vidljivo da zemlje Irska i Njemačka ostvaruju veći postotak (%) prihoda od poreza na dohodak u BDP-u. Autor zaključuje da je njihovo gospodarstvo razvijenije pri čemu ostvaruju više prihoda od poreza na dohodak. Republika Hrvatska bi trebala uz neke drugačije javne mjere i politike urediti ili smanjiti stope poreza na dohodak, a povećati plaće zaposlenicima te bi na taj način dali zamah razvoju hrvatskog gospodarstva što bi dovelo do inovativnosti, prepoznatljivosti i boljoj konkurentnosti na globalnom tržištu.

6.2. Porez na dohodak Irske

Irska je punopravna članica Europske unije od 1973. godine, a članica europodručja je od 1999. godine. Irsku radnu snagu preko 32% čine zaposlenici koji su mlađi od 25 godina. Radna snaga Irske prepoznaje se po svojoj visokoobrazovanoj kvaliteti koja je izvrsna reputacija kreativnosti, fleksibilnosti i uslugama s potrošačima. Da bi se osoba kvalitetno obrazovala, mora izdvojiti pozamašan iznos novaca jer troškovi obrazovanja rastu 10% godišnje. Minimalna plaća u Irskoj iznosi 1.650 EUR-a te se isplaćuje na tjednoj bazi. Svake godine minimalna plaća raste zbog toga što im je ekonomija vrlo stabilna i kontinuirano raste.

Grafikon 1. Minimalna plaća u Irskoj, Njemačkoj i Španjolskoj

Izvor: Statistički ured Europskih zajednica, pristupljeno: 29.06.2022.

Osobe koje su rezidenti Irske, plaćaju porez na dohodak na temelju onog dohotka što su ostvarili u Irskoj, kao i na dohodak koji su ostvarili u ostalim zemljama. Osobe koje iz inozemstva dolaze raditi u Irsku, porez na dohodak im se obračunava na dohodak koji su ostvarili, tj. zaradili u Irskoj. Prema Rolleru, rezident Irske je svaka osoba koja je boravila najmanje 183 dana u jednoj godini ili je boravila preko 280 dana u dvije godine (ROLLER, 2009:173). Prema Zakonu o porezu na dohodak Irske, poslodavci su na mjesečnoj bazi dužni obračunati i uplatiti iznos poreza na dohodak. U slučaju samozapošljavanja, osobe obračunavaju porez na temelju dohotka kojeg su ostvarile prethodne godine.

Tablica 16. Porezne stope za osobe koje nemaju djecu u 2022. godini

Porezna osnovica u EUR za 2022. godinu	Porez (%)
0 – 36.800	20%
36.801 i više	40%

Izvor: Informacije o građanima Irske,

https://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/income_tax/how_your_tax_is_calculated.html, (pristupljeno: 19.08.2022.)

Porezni obveznici koji ostvaruju poreznicu osnovicu do 36.800 eura, moraju platiti poreznu obvezu po stopi od 20%, te ako porezni obveznik ostvaruje poreznu osnovicu u iznosu od 36.801 eura, tada plaća poreznu obvezu po stopi od 40%. S rastom porezne osnovice, povećava se i porezna stopa te autor zaključuje da se radi o progresivnoj stopi oporezivanja.

Tablica 17. Porezne stope za osobe koje imaju djecu u 2022. godini

Porezna osnovica u EUR za 2022. godinu	Porez (%)
0 – 45.800	20%
45.801 i više	40%

Izvor: Izvor: Informacije o građanima Irske,

https://www.citizensinformation.ie/en/money_and_tax/tax/income_tax/how_your_tax_is_calculated.html, (pristupljeno: 19.08.2022.)

Porezni obveznici koji ostvaruju poreznicu osnovicu do 45.800 eura, moraju platiti poreznu obvezu po stopi od 20%. Ako je porezna osnovica veća od 45.800 eura, tada porezni obveznik mora platiti poreznu obvezu po stopi od 40%. S rastom porezne osnovice, povećava se i porezna stopa te autor zaključuje da se radi o progresivnoj stopi oporezivanja.

Prema Rolleru, osobe koje ostvaruju sljedeći dohodak nisu porezno opterećene porezom na dohodak (ROLLER, 2009:173):

- a) dionice dane zaposlenicima prema odobrenom planu do određene granice
- b) dohodak od uzgajanja trkaćih pasa i konja

- c) dohodak od šumarske djelatnosti
- d) određeni dohoci od leasinga poljoprivrednog zemljišta
- e) dohodak od autorskih pravnih radova (kulturna i umjetnička vrijednost)
- f) dohodak od iznajmljivanja soba u kući ili stanu
- g) izdvajanja u dobrovoljne mirovinske fondove.

Osim poreza na dohodak, porezni obveznici Irske moraju platiti i dodatni porez na dohodak koji se primjenjuje prije utvrđivanja olakšice za mirovinski doprinos i odbitak za kapitalne olakšice, a koji se plaća:

- a) 1% na prvih 100.100 EUR
- b) 2% na sljedećih 150.020 EUR
- c) 3% na dohodak iznad 250.120 EUR.

Irsku kao i cijeli svijet je 2020. godine zahvatila pandemija COVID-19 pri čemu je država trebala izdvojiti nesmetanu količinu novca kako bi pripomogla svojim poduzetnicima. Irska je jedna od zemalja koja ima jako visok životni standard te u koju se doselilo jako puno Hrvata kako bi si uspjeli osigurati dohodak za pristojan život.

6.3. Porez na dohodak Njemačke

Njemačka je jedna od najutjecajnijih zemalja EU promatrajući ju kao ekonomsku silu ili u pogledu relevantnosti koja postala članica Europske unije 1. siječnja 1958. godine, članica europodručja je od 1. siječnja 1999. godine, a članica schengenskog područja je od 6. ožujka 1995. godine. Porezni sustav Njemačke temelji se na federalnom ustroju koji obuhvaća federacije, države – pokrajine i općine. Prihodi od glavnih poreza od kojih je porez na dohodak, raspodjeljuju se između federacije i država. Federacija obuhvaća prihode od carina, trošarina, prihode od poreza na osiguranje, poreza na pivo, kasina, dok općinama pripada samo prihod od poreza na imovinu. Njemačka je jedna od rijetkih zemalja koja svom djelokrugu obuhvaća svega trideset različitih poreza, od standardnih, poput PDV-a, poreza na dohodak i korporacijskih poreza, do crkvenog poreza, poreza na nasljeđe, poreza na državnu lutriju, poreza na kapitalne dobitke, poreza na motorna vozila i sl. Porezni obveznici – rezidenti koji najmanje 6 mjeseci borave u Njemačkoj, a ostvaruju dohodak oporezuje se poreznom stopom u rasponu od 15% do 45%.

Tablica 18. Porezne stope s pripadajućim dohotkom

Porezna osnovica – samci (EUR)	Porezna osnovica – supružnici (EUR)	Porezna stopa (%)
do 9.744 EUR	do 19.488 EUR	14%
9.745 EUR i više	19.489 i više	45%

Izvor: Informacije o građanima Njemačke, <https://www.eu-gleichbehandlungsstelle.de/eugs-hr/gra%C4%91ani-eu-a/%C5%BEivot-i-rad-u-njema%C4%8Dkoj/porezi>, (pristupljeno: 20.08.2022.)

Porezni obveznici koji žive sami te ostvaruju poreznu osnovicu do 9.744 eura, moraju platiti poreznu obvezu po stopi od 14%, ako ostvaruju veću poreznu osnovicu, tada su dužni platiti poreznu obvezu po stopi od 45 %. Ako porezni obveznik ima supružnika/supružnicu te ostvaruje poreznu osnovicu do 19.488 eura, plaća poreznu obvezu po stopi od 14%, te ako je veća porezna osnovica od 19.488 eura, tada plaća poreznu obvezu po stopi od 45%. S rastom porezne osnovice, povećava se i porezna stopa te autor zaključuje da se radi o progresivnoj stopi oporezivanja.

Poslodavci su obvezni svaki mjesec obračunati iz plaća radnika porez na dohodak i doprinose za socijalno osiguranje. Nadalje, za razliku od poslodavaca, samozaposlene osobe obračunavaju porez na dohodak na temelju godišnje prijave. Svi porezni obveznici poreznu prijavu moraju podnijeti do kraj svibnja. Osim oporezivanja dohotka i primitaka, oporezivanje obuhvaća i dohotke od nesamostalnog rada, tj. porez na plaće i porez na kapitalne dobitke. Godišnju poreznu prijavu mora podnijeti svaka zaposlena osoba, od koje su oslobođeni studenti, nezaposlene osobe koje primaju socijalnu pomoć države te umirovljenici. Kao i u ostalim razvijenim zemljama pa tako i u Njemačkoj, vrijedi poslovica: „što su porezi viši, više se primjenjuje različitih poreznih olakšica i oslobođenja“. Odbitak za jedno dijete iznosi 6.024 EUR-a. Prema ROLLERU odbitci na koje se ne plaća porez na dohodak su sljedeći: troškovi osiguranja, troškovi vlastitog stručnog osposobljavanja, školarine, troškovi dodatne umirovljeničke štednje, plaćanja za razvedene supružnike i donacije (ROLLER, 2009:182).

Njemačka je bila jedna od zemalja koju je također zahvatila pandemija COVID-19. Kako bi se održala stabilnost gospodarstva i ekonomije poduzete su sljedeće mjere: *privremeno smanjenje PDV-a, potpore za mala i srednja poduzeća koje je znatno pogodila pandemija COVID-19, financijska potpora lokalnim vlastima, osiguravanje dohotka od 67% roditelju koji je prisiljen izostati s posla zbog zatvaranja vrtića ili škole, proširenje kreditnih jamstava za izvoznike i banke koje financiraju izvoz te razne subvencije za ulaganja u zelenu ekonomiju*. Država je morala izdvojiti pozamašnu svotu novca kako bi se osigurala dodatna zdravstvena oprema, bolnički kapaciteti (cjepivo). Vlasnicima malih i srednjih poduzeća koja su bila znatno pogođena pandemijom osigurano je preko 50 mlrd. eura

bespovratnih sredstava kako ne bi došlo do smanjivanja prihoda i otpuštanja radnika.

7. ZAKLJUČAK

Na samom kraju završnog rada, autor dolazi do zaključka da su porezi neophodni dio svake ekonomije te da bez njih niti jedna zemlja ne bi mogla opstati jer su upravo oni glavni izvori sredstava svake države. Što više prihoda dolazi u državnu blagajnu to će utjecati na bolji razvoj države. Porezni sustav Republike Hrvatske je pluralan koji se dijeli na državne, županijske, gradske ili općinske, zajedničke poreze te poreze na dobitke od igara na sreću i naknada za priređivanje igara na sreću. Svaka fizička osoba u Republici Hrvatskoj dužna je podmiriti poreznu obvezu, u suprotnom će nadležne službe morati izvršiti prisilnu naplatu. Porezni obveznici plaćanjem poreza sudjeluju u razvijanju zemlje i javnih usluga koje svakodnevno koriste bez obzira što se javlja otpor i negodovanje kada moraju platiti porez. Porez na dohodak je najslikovitiji prikaz izravnog poreza koji se izravno nameće na dohodak svake fizičke osobe, ako ista ne posjeduje porezna oslobođenja. Porez na dohodak obično se oporezuje prema progresivnoj poreznoj stopi. Pripada skupini zajedničkih poreza pri čemu se prihod od oporezivanja dohotka raspodjeljuje između općina, gradova i županija te jedan dio odlazi i za decentralizirane funkcije. Iz decentraliziranih funkcija prihodi se raspodjeljuju na financiranje osnovno školstva, srednje školstva, socijalna skrbi, zdravstva i vatrogastva. Autor smatra da bi se suvremeni porezni sustavi trebali fokusirati na što širu poreznu osnovicu te da bi porezne stope trebale biti što ravnomjernije i manje kako bi se ublažili negativni utjecaji poreznih obveznika. Svakoj osobi se mora osigurati egzistencijski minimum ili osobni odbitak koji predstavlja količinu dohotka potrebnog za osobne životne potrebe te koji mora ostati za život, npr. ako ima kredit, ovrhu i sl. Cjelokupno stanovništvo, uključujući i političare Republike Hrvatske mora biti svjesno da su javni prihodi jako važni te da se s njima ne može nenamjenski raspolagati. Kriza potaknuta pandemijom COVID-19 narušila je cjelokupno gospodarstvo. Većina poduzetnika nije radila zbog zabrana te samim time nisu stekli prihod kako bi mogli platiti porez. U radu se prikazuje usporedba poreza na dohodak Republike Hrvatske, Irske i Njemačke jer su upravo u te zemlje doselilo najviše ljudi koji su otišli „trbuhom za kruhom“. Republika Hrvatska je zemlja u kojoj bi se trebala povećati minimalna plaća koja iznosi svega 4.687,50 kn, a troškovi su puno veći. Republiku Hrvatsku, Irsku i Njemačku kao i ostale zemlje svijeta je 2020. godine zahvatila pandemija COVID-19 koja je u cijelom svijetu prouzročila visoku zaduženost i rastući deficit. Sve zemlje su morale poduzeti fiskalne mjere kako bi postigle slabljenje širenja pandemije, osigurati razne mjere potpore svojim poduzetnicima kako ne bi došlo do slabljenja ekonomije i gospodarskog rasta, povećanja nezaposlenosti i sl.

8. LITERATURA

8.1. Knjige

1. Bejaković, P., Jelčić, B., (2012), *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj*, Zagreb
2. Cipek K., Mijatović N. (2007), *Sustav poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj*, Zagreb
3. Jelčić, B., (2018), *Porezi, opći dio*, Zagreb, Visoka poslovna škola Libertas
4. ROLLER D. (2009), *Fiskalni sustavi i oporezivanje poduzeća*, Zagreb
5. Zgombić i partneri d.o.o. (2004), *Problemi oporezivanja dobiti i dohotka*, Zagreb

8.2. Znanstveni i stručni članci te radovi objavljeni na internetskim stranicama

1. Bratić V., Urban I., *Porezni izdaci u Hrvatskoj*, Institut za javne financije, Zagreb, <https://hrcak.srce.hr/file/8380>, pristupljeno: 10.09.2022.
2. Institut za javne financije, *Porezna oslobođenja, olakšice i poticaji*, www.porezna-uprava.hr, pristupljeno: 25.07.2022.
3. Petek, *Što su hrvatske javne politike?*, <https://hrcak.srce.hr/file/209520>., pristupljeno: 15.06.2022.
4. Porezna uprava, *Zakon o lokalnim porezima, NN 101/17*, <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima>, pristupljeno: 04.04.2022.
5. Porezna uprava, *Zakon o porezu na promet nekretninama, NN 106/18*, <https://www.zakon.hr/z/69/Zakon-o-porezu-na-promet-nekretnina>, pristupljeno: 10.06.2022.

8.3. Internetski izvori

1. Egzistencijalni minimum, službena web stranica: <https://www.ijf.hr/hr/korisne-informacije/pojmovnik-javnih-financija/15/porez-na-dohodak/290/porezni-izdaci/293/>, pristupljeno: 20.04.2022.
2. Izračun osobnog odbitka, Ministarstvo financija, Porezna uprava, službena web stranica: <https://www.porezna-uprava.hr/>., pristupljeno: 20.05.2022.
3. Javne politike, službena web stranica: https://www.civilnodrustvoistra.hr/images/uploads/files/Javne_politike_brosura_web.pdf, <https://hrcak.srce.hr/file/209520>, pristupljeno: 15.06.2022.
4. Karakteristike poreza na dohodak, službena web stranica: <http://www.efos.unios.hr/javne-financije/wp-content/uploads/sites/204/2013/04/V.-POREZNI-SUSTAV-RH-2017.pdf>, pristupljeno: 04.03.2022.
5. Metode istraživanja, službena web stranica:

- http://www.unizd.hr/portals/4/nastavni_mat/1_godina/metodologija/metode_znanstvenih_istra_zivanja.pdf, pristupljeno: 22.02.2022.
6. Ministarstvo financija, Porezna uprava, službena web stranica: <https://www.porezna-uprava.hr/>, pristupljeno: 15.06.2022.
 7. Obrazac za utvrđivanje porezne osnovice, Hrvatska gospodarska komora, službena web stranica: <https://www.hgk.hr/zupanijska-komora-osijek/seminar-prijava-poreza-na-dobit-za-2019-godinu-i-ostale-aktualnosti-u-poreznim-propisima-u-2020-najava>, pristupljeno: 01.06.2022.
 8. Povijest poreza na dohodak, službena web stranica: http://www.ijf.hr/porezni_vodic/2010.pdf, pristupljeno: 08.05.2022.
 9. Pravilnik o porezu na dohodak, Porezna uprava, službena web stranica: https://www.poreznauprava.hr/hr_propisi, pristupljeno: 03.06.2022.
 10. Pretpostavke uvođenja poreza na dohodak, službena web stranica: http://www.pravst.unist.hr/dokumenti/novosti/blog/blog_dodfile_porezni_sustav.ppt, pristupljeno: 05.04.2022.
 11. Prihodi Republike Hrvatske, Narodne novine, službena web stranica: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2021_07_79_1469.html, pristupljeno: 15.06.2020.
 12. Prijavnica poreza na dohodak, Porezna uprava, službena web stranica: https://www.porezna-uprava.hr/HR_obrasci/Stranice/PrijavaDOH.aspx, pristupljeno: 02.05.2022.
 13. Statistički ured europskih zajednica, službena web stranica: https://ec.europa.eu/info/departments/eurostat-european-statistics_hr, pristupljeno: 29.06.2022.
 14. Zakon o lokalnim porezima, službena web stranica: <https://www.zakon.hr/z/875/Zakon-o-lokalnim-porezima>, pristupljeno: 15.05.2022.
 15. Zakon o porez na dohodak, službena web stranica: <https://www.zakon.hr/z/85/Zakon-o-porezu-na-dohodak>, pristupljeno: 17.05.2022.

9. POPIS SLIKA, TABLICA I GRAFIKONA

Slike:

<i>Slika 1. Primjer obrasca DOH za godišnju prijavu</i>	20
---	----

Tablice:

<i>Tablica 1. Raspodjela poreza</i>	12
<i>Tablica 2. Raspodjela prihoda od oporezivanja po općinama, županijama i decentraliziranim funkcijama prema Zakonu o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, čl. 5 NN 138/20</i>	15
<i>Tablica 3. Primjer proporcionalne stope</i>	19
<i>Tablica 4. Primjer progresivne stope</i>	19
<i>Tablica 5. Izmjene poreznih stopa koje su stupile na snagu 01.01.2021. godine</i>	23
<i>Tablica 6. Izračun osobnog odbitka</i>	24
<i>Tablica 7. Zakoni po kojima je uređen porez na dohodak</i>	25
<i>Tablica 8. Pravilnik po kojima je uređen porez na dohodak</i>	27
<i>Tablica 9. Udio u teritorijalnim jedinicama za 2018. i 2020. godinu</i>	29
<i>Tablica 10. Dimenzije politike</i>	30
<i>Tablica 11. Klasifikacija javnih politika prema područjima</i>	33
<i>Tablica 12. Vrste javnih politika</i>	34
<i>Tablica 13. Ukupni prihodi državnog proračuna</i>	36
<i>Tablica 14. Porezi sa pripadajućim stopama u 2020. godini i 2021. godini</i>	37
<i>Tablica 15. Usporedba poreza na dohodak, poreza na dobit i BDP-a Republike Hrvatske sa Republikom Irskom i Njemačkom</i>	38
<i>Tablica 16. Porezne stope za osobe koje nemaju djecu u 2022. godini</i>	40
<i>Tablica 17. Porezne stope za osobe koje imaju djecu u 2022. godini</i>	40
<i>Tablica 18. Porezne stope s pripadajućim dohotkom</i>	42

Grafikon:

<i>Grafikon 1. Minimalna plaća u Irskoj, Njemačkoj i Španjolskoj</i>	39
--	----

